

Ο ΠΥΡΓΟΣ 12

ΜΗΝΙΑΙΑ ΣΧΑΚΙΣΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Τιμή δραχ. 20

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1975

Ο ΠΥΡΓΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ
ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ
ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ 151

39-21-63
τηλ. 951-23-53

ΣΥΝΤΑΞΕΤΑΙ
Από ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ἀρχειοντάκης: Ν. Γαβριλάκης
ἐπιμέλεια: Π. Δρεπανιώτης

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ 20 δρχ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

- Ἐτήσια 240 δρχ
- Ἐξαμηνιαία 120 δρχ
- Ἐξωτερικοῦ 10 \$

ΕΠΙΤΑΓΕΣ

κ Μιχ. Πατάκη
Χαροκόπου 60, ΚΑΛΛΙΘΕΑ

εὑποίς Β. Χατζηγεώργης

Ζαΐμη 13 Ἀθήναι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΘΡΑ	Σελ.
-ΘΗΡΑΜΑ-ΚΥΝΗΓΟΣ.....	3
-ΣΙΚΕΛΙΚΗ ΑΜΥΝΑ.....	6
-ΜΙΧΑΗΛ ΜΠΟΤΒΙΝΙΚ.....	10
-ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΙΠΠΟΥ.....	13
-ΜΑΤ :	21
-ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΚΑΚΙ.....	22
-ΦΩΤΟ-ΣΚΑΚΙ.....	24
-Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΚΑΚΙΟΥ...	26

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

Δ.Μ. Λάζ. Βυζαντιάδης, Μ.Ν. Γα-
βριλάκης, Έμμ. Γεωργουλιάκης, Γ.
Ίορδάνωφ, Παν. Δρεπανιώτης.

ΣΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Ο Μ. Γιώργος Μακρόπουλος νικη-
τής του Νότιου Ἡμιτελικοῦ πρω-
ταθλήματος Ἑλλάδος, (σελ.15).

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΣΕ ΕΞΟΔΟ

ΘΗΡΑΜΑ - ΚΥΝΗΓΟΣ

τοῦ Δ.Μ. Λάζ. ΒΥΖΑΝΤΙΑΔΗ

Ὁ βασιλιάς εἶναι τό πολυτι-
μότερο κομμάτι τῆς σκακιέρας, μιά
κι ἡ ἀπώλειά του σημαίνει τό πέ-
σιμο τῆς αὐλαίας. Ταυτόχρονα ὅμως
εἶναι καί τό πλοῦ εὐκολοπρόσβλητο
κομμάτι καί γι' αὐτό εἶναι σχεδόν
πάντα τοποθετημένος σ' ἓνα ἀσφα-
λισμένο καταφύγιο σ' ὅλη τήν δι-
άρκεια τῆς παρτίδας. Μόνον πρός
τό τέλος τῆς παρτίδας καί κυρίως
στά φινάλε πιονιῶν- ὁ βασιλιάς
γίνεται ἐνεργητικό κομμάτι. Πολύ
συχνά μάλιστα ἀποφασίζει μόνος
του γιά τήν τελική ἔκβαση τῆς μά-
χης.

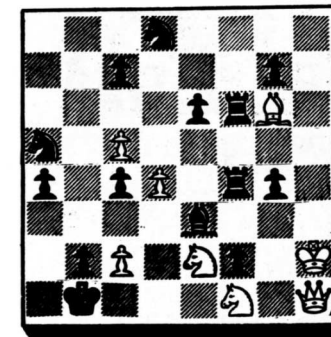
Θέσεις ὅπου ὁ βασιλιάς, εἴτε
ἔχει βγῆ ἀπό τό κρησφύγετό του,
εἴτε, συνηθέστερα, ἔχει χάσει τό
δικαίωμα τοῦ ροκέ, παρουσιάζονται
συχνά καί εἶναι κατά κανόνα πολύ
ἐνδιαφέρουσες καί γοητευτικές.

Τίς πλοῦ πολλές φορές αὐτή ἡ
"ἔξοδος" δέν ἔχει εὐχάριστο τέ-
λος κι ὁ βασιλιάς ὀδηγεῖται στά
δίχτυα τοῦ μάτ, ἀπ' ὅπου δέν ὑ-
πάρχει διαφυγή.

Τό θέμα αὐτό ἔχει ἐμπνεύσει
καί τούς συνθέτες σπουδῶν. Πολύ
διασκεδαστικό καί θεαματικό εἶ-
ναι ἓνα πρόβλημα πού γύρω του, ὁ
Α. Γκερστμάν, ἔπλεξε μία ὀλόκληρη
ἱστορία στό βιβλίό του "Ἡ πτώ-
ση τοῦ μαύρου βασιλιά", μέ τίτλο
"Φυγή τοῦ Ναπολέοντα ἀπό τή Μόσ-
χα στό Παρίσι".

Εἶναι ἐνδιαφέρον ὅτι πρίν νά
καταθέσει τά ὄπλα ὁ μαῦρος βασι-
λιάς διασχίζει ὅλη τήν σκακιέρα,
ὁ λευκός παίζει κινήσεις μόνον μέ
τά ἄλλα, τό δέ μάτ εἶναι ἀπό ἀ-
ποκάλυψη.

Διάγραμμα 1

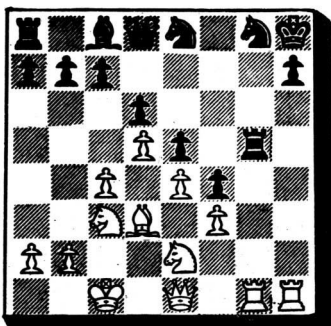
Τό πρόβλημα εἶναι "μάτ σέ 14 κι-
νήσεις", ἡ δέ λύση εἶναι εὐκόλο
νά βρεθῆ. Ἔτσι: 1.Ιδ2++, Ρα2
2.Ιγ3+, Ρα3 3.Ιδβ1+, Ρβ4 4.
Ια2+, Ρβ5 5.Ιβγ3+, Ρα6 6.
Ιβ4+, Ρα7 7.Ιβ5+, Ρβ8 8.Ια6+
Ργ8 9.Ια7+, Ρδ7 10.Ιβ8+, Ρε7
11.Ιγ8+, Ρζ8 12.Ιδ7+, Ρη8
13.Ιε7+, Ρθ8

Βλέπετε τί δρόμο ἔκανε ὁ
μαῦρος βασιλιάς: ἀπό τό β2 στό
θ8. Τώρα, στήν ἀπέναντι γωνία
τῆς σκακιέρας, δέχεται τή χαρι-
στική βολή: Ρη2 μάτ'.

"Καλά ὅλα αὐτά, ἀλλά εἶναι
δημιουργήματα τῆς φαντασίας" θά
ποῦν μερικοί. "Κάτι τέτοιο δέν
μπορεῖ νά γίνη στήν παρτίδα". Ἡ
μήπως μπορεῖ;

Σ' ἓνα σιμουλτανέ πού ἔδωσε
στό Λονδίνο, τό 1958, ὁ Ρόμπερτ
Γουέηντ ἔφθασε στή θέση στό διά-
γραμμα 2.

Διάγραμμα 2
Ούέϊντ - Χ.

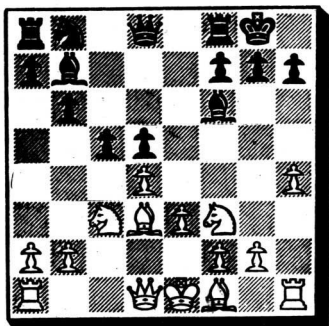

Τά λευκά θυσίασαν ένα πιόνι, συγκεκριμένος όμως τρόπος για συνέχιση της επίθεσης δεν φαίνονται στον όριζοντα. Δυστυχώς για τά λευκά, μετά από 1.Βθ4 με άπειλή μάτ στο θ7, τά μαύρα έχουν 1...Π:η1+ 2.Ι:η1,Β:θ4 3.Π:θ4 και ή θέση απλοποιείται. Ο Νεοζηλανδός μαίτρ βρίσκει όμως ένα συνδυασμό που υποχρεώνει τον αντίπαλο βασιλιά σ'ένα μακρύ περπάτο:
1.Π:θ7+,Ρ:θ7 2.Βθ4+,Ρη6 3.Ι:ζ4+! (δεύτερη θυσία!),ε:ζ4 4.ε5+ (άλλο ένα κομμάτι μπαίνει στο κνήγι, ο αξιωματικός) 4...Αζ5 5.Α:ζ5+,Ρ:ζ5 6.Βθ7+,Ρ:ε5 7.Πε1+,Ρδ4 8.Βε4+,Ργ5 9.Ια4+,Ρβ4 10.Βγ2,Ρα5 (μοναδική άμυνα κατά της άπειλης 11.Βγ3+,Ρα6 12.Βα3 ≠) Παρ'όλα αυτά: 11.Βγ3+,Ρα6 12.Ιγ5+ (τρίτη θυσία κομματιού) 12...δ:γ5 13.Βα3+,Ρα6 (α5) 14.Ββ5 μάτ!

Έτσι ο μαύρος βασιλιάς καταδιώχθηκε από τό θ8 στο α6, τό δέ μάτ έγινε αυτή τή φορά σέ 15 κινήσεις. Πρέπει όμως νά αναγνωρίσουμε ότι στην αληθινή αυτή θέση τό αισθητικό αποτέλεσμα είναι άνώτερο από έκείνο στην φανταστική θέση.

Γενικά τό "βγάσιμο" του βασιλιά από τό καταφύγιό του, γίνεται μέ θυσία ύλικού. Έτσι έγινε και στην παρτίδα Μάρλε-Ραϊτσεβιτς από τό πρόσφατο πρωτάθλημα Γιουγκοσλαβίας, όπου μετά από μία πολύ παλιά βαριάντα του Γκαμπύ της βασίλισσας ήρθε ή θέση του διαγράμματος 3.

Διάγραμμα 3
Μάρλε-Ραϊτσεβιτς

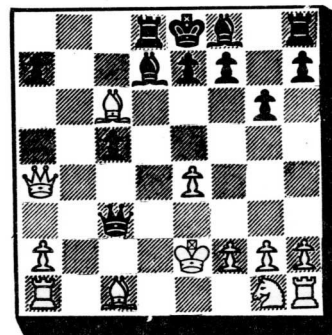

Η τελευταία κίνηση των μαύρων ήταν 1...γ5 που επιτρέπει μία θεαματική θυσία. Ακολούθησε 2. Α:θ7+!?,Ρ:θ7 3.Ιη5+,Ρθ6 (φορσέ άλλιως 4.Βθ5) 4.Βδ3,Α:η5? (λάθος, έπρεπε 4...η6 και μετά από 5.θ5,Α:η5 6.θ:η6+,Αθ4. φθάνουμε σέ πολύ όξυ παιχνίδι, στό όποιο είναι πολύ δύσκολο νά είπωθ ή αν ή πολύ ισχυρή επίθεση των λευκών είναι αρκετό αντίλλαγμα για τήν έλλειψη των δύο έλαφρών κομματιών. Τώρα ο μαύρος βασιλιάς ξεκινάει για τό τελευταίο του ταξίδι) 5.θ:η5++,Ρ:η5 6.ε4! (για νά άνοίξη ή τρίτη όριζόντιος) 6...Ρζ6 7.0-0-0,γ4 8.Βη3Πε8 9.Πθ7,Ρε6 10.ε:δ5+,Ρδ7 11.Βη4+,Ρδ6 12.Βζ4+ και τά μαύρα έγκαταλείπουν μπροστά στην άπειλή 12...Ρδ7 13.Βζ5+,Ρδ6(γ7) 14.Ιβ5 μάτ.

Ένα λαμπρό συνδυασμό έναντιον του αντίπαλου βασιλιά κάνουν

τά λευκά στό παράδειγμα που ακολουθεί: Έδω ή έξοδος του "θηράματος" αρχίζει μετά από προετοιμασία 10 κινήσεων.

Διάγραμμα 4
Νεομεντίνωβ - Υ.

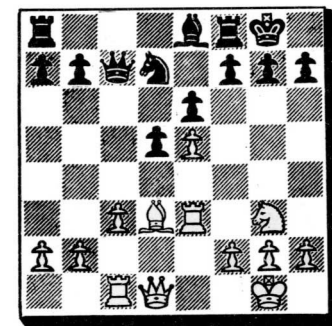

Μία τυπική θέση για τόν Τάταρο μαίτρ Ρασίντ Νεομεντίνωβ. Περιποχές σχεδόν άδύνατες νά προβλεφθούν, τά πάντα στην κόψη του ξυραφιού. Τά λευκά έχουν βέβαια κομμάτι για πιόνι, αλλά ο βασιλιάς τους έμεινε στό κέντρο, ένω παραμονεύουν πολλών ειδών άπειλές, μέ πυθ άμηση τήν 1...Βδ3+ 2.Ρ:δ3,Α:γ6+ μέ καλύτερα τά μαύρα. Ο Νεομεντίνωβ όμως, πιστός στό στυλ του, δέν διστάζει: Αρχίζει τίς θυσίες:

1.Ββ3!,Β:α1 (1...Β:β3 2.Α:δ7+,Π:δ7 3.α:β3) 2.Αβ2,Ββ1 3.Ιζ3! (όχι βέβαια 3.Α:θ8, Β:β3 4.α:β3,Α:γ6) 3...Β:θ1 (ή άπομάκρυνση τής μαύρης βασίλισσας από τό θέατρο των επιχειρήσεων θά επιτρέψη τήν έπιτυχία τής επίθεσης έστω και χωρίς τούς δύο πύργους.) 4.Ιε5,ε6 5.Α:δ7+,Π:δ7 6.Ββ8+,Πδ8 7.Ββ5+,Ρε7 8.Ββ7+,Ρζ6 9.Β:ζ7+,Ρη5 10.Ιζ3+,Ρθ5 11.η4+! (Αυτό τό σάχ έπρεπε νά είχαν δη τά λευκά ξεκινώντας τόν συνδυασμό τους μέ 1.Ββ3) 11...Ρ:η4 12.Β:ε6+,Ρζ4 13.Αε5+,Ρ:ε4 14.Ιη5 και ένα θαυμάσιο μάτ άκριβώς στό κέντρο τής σκακιέρας.

Στά παραδείγματα που ως τώρα είδαμε, ή έξοδος του βασιλιά στό κέντρο τής σκακιέρας ώδηγοϋσε εις τήν καταστροφή. Υπάρχουν θέσεις όμως, όπου ο άρχων τής σκακιέρας περνώντας ανάμεσα από φωτιά και σύδρο, φθάνει, σώος και υγιής, στόν σκοπό του. Είναι μία θέση που προέκυψε στην παρτίδα Ζότκιν Βολκοβίνσκυ (Μόσχα 1957).

Διάγραμμα 5
Ζότκιν - Βολκοβίνσκυ

Τά λευκά υπερεκτίμησαν προφανώς τίς επιθετικές τους δυνατότητες μέ αποτέλεσμα νά οδηγηθούν σ'ένα συνδυασμό μέ θυσίες: 1.Α:θ7+,Ρ:θ7 2.Βθ5+,Ρη8 3.Ιζ5,ε:ζ5 4.Πθ3,ζ6 5.Βθ7+,Ρζ7 6.Πη3,ζ:ε6!? 7.Π:η7+,Ρε6 8.γ4,δ4 9.η4,ζ:η4 10.Πε7+,Ρδ6 11.γ5+,Ρδ5 12.Βγ2,Πζ3 13.Βγ4+,Ρε4 14.Βε6 (έπρεπε νά χρησιμοποιηθ ή γρηγορώτερη κίνησης Πε1+ μέ πολλές έλπίδες διαρκούς σάχ. Τώρα ο μαύρος βασιλιάς βγαίνει από τήν ναρκοθετημένη ζώνη) 14...Βγ6! 15.Β:η4+,Ρδ3 16.Πε6,Ιζ6! 17.Πδ1+,Ργ2 18.Βη5,Ρ:δ1 και τά λευκά έγκαταλείπουν.

Και τέλος μία θέση όπου ο μαύρος βασιλιάς ξεκινάει μόνος του για επίθεση ανάμεσα σέ πολλά αντίπαλα κομμάτια. Ο συνδυασμός είναι πνευματικό τέκνο του Φινλανδου Βεστερύνεν.

συνεχίζεται στή σελίδα 25

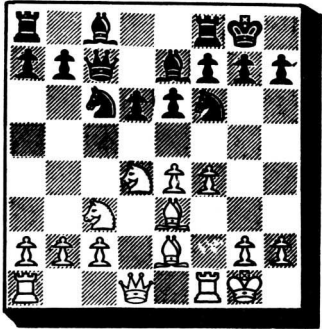

Σικελική Άμυνα

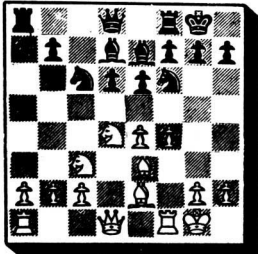
Βαριάντα Σεβενίνγκεν • του Ν. Γαβριλάκη

ΧΟΥΛΑΚ - ΚΟΥΖΜΙΝ
Ζάγκρεμπ 1975

- 1.ε4,γ5 2.Ιζ3,ε6 3.Ιγ3, δ6.
4.δ4,γ:δ4 5.Ι:δ4,Ιγ6 6.Αε2
μέ τήν κίνηση 6.Αε2 μπαίνουμε σε
μία από τύς πιο δημοφιλείς βαρι-
άντες της σικελικής τήν Σεβενί-
γκεν. Τά λευκά θά μπορούσαν νά
συνεχίσουν πιο έπιθετικά μέ 6.
Αγ4 (έπίθεση Σόζλν).
- 6...Ιζ6 7.0-0,Αε7 8.Αε3,0-0
9.ζ4,Βγ7.

Εδώ έχουμε τό πιο σημαντικό σταυ-
ροδρόμι για τά μαύρα. Α.9... Αδ7

μετά από
9...Αδ7

(ο σκοπός της κινήσεως 9... Αδ7
είναι νά αλλάξει στό δ4 καί στη
συνέχεια Αγ6 μέ πίεση στό κέν-
τρο.) καί τώρα τά λευκά έχουν είν-
τήν διάθεσή τους τύς συνέχειες:

- 1) 10.Ι4β5,Β88 11.α4,Πδ8 12.Αζ3,
Αε8 13.Βε2,α6 14.Ιδ4 (έάν 14.Ια3

δ5 15.ε5,Ιδ7) 14...Βγ7 15.ζ5?!,
δ5 16.ε:δ5,ε:δ5 μέ καλύτερο παι-
χνύδι για τά μαύρα Ποντγκάετς -
Πολουγκαγιέβσκι 1973.

2) 10.Ρθ1,Ι:δ4 [τά μαύρα μπορούν
έπίσης νά έπιχειρήσουν 10... α6
11.Αδ3,β5 12.Βζ3,Ι:δ4 13. Α:δ4,
Αγ6 14.Βθ3,η6 15.Παε1,β4 16.Ιδ1,
Ια5 17.Ιε3,Αγ6 μέ καλή άντιπαι-
χνύδι Γκαμπριντασβίλι - Κούζνιρ,
1972 ή 10...Β88 11.Αζ3,Πγ8 (11..
Πδ8 12.Ιβ3,Αε8 13.Βε2,Ιδ7 14.
Παδ1,α6 15.ζ5? μέ έπίθεση για τά
λευκά Κρεμενέσκι - Άτζεϊόεγκο,
1974) 12.Βε2,Ιδ4 13.Αδ4,ε5 14.
Αε3,Αε6 μέ ύσότητα Κλόβσκι-Σουέ-
τιν 1968] 11.Α:δ4 [11.Β:δ4, Αγ6
12.Παδ1,Βα5 (12...Βγ7 13. ζ5, ε5
14.Βδ3,Πζδ8 15.Πδ5 μέ καλύτερα
έλαφρώς τά λευκά Ντεμέντιεφ-Κο-
πύλωφ 1972) 13.ζ5,ε5 14. Βδ3, θ6
15.Αζ2 μέ άσαφές παιχνύδι] 11...
Αγ6 12.Αδ3 [12.Αζ3,Ιδ7 13. α4,ε5
14.Αε3,ε:ζ4 15.Α:ζ4,Ιε5 μέ ύσό-
τητα Τσούριτς-Κρόγκους 1965] 12..
..Αδ7 13.Βε2 [13.Βθ5,Αζ6? 14.ε5,
η6? 15.Βε2,δ:ε5 16.ζ:ε5,Αη7 17.
Παε1,Βη5 18.Ιε4,Βθ4? μέ ύσότητα.
Ανάλυσις του Νικίτιν] 13...α6 14.
Παδ1,β5 15.Πζ3,ε5 16.Αε3,Αζ6 17.
Ιδ5,Α:δ5 18.ε:δ5,Πε8 μέ ύσότητα.
Ανάλυσις του Μπολεσλάβσκι.

3) 10.Βε1,Ι:δ4 11.Α:δ4,Αγ6 12.
Βη3 [12.Αδ3,Ιδ7 (12...η6? 13.Ρθ1
α6 14.Πδ1,Πγ8 15.Βη3,β5 16.ε5,
δ:ε5 17.ζ:ε5,Ιθ5 18.Βη4 μέ έπί-
θεση Τάλ-Λαντβάνσκι 1964 ή 12...
Βδ7? 13.Πδ1,β5 14.Α:ζ6?,Α:ζ6 15
ε5,Αε7 16.ε:δ6,Α:δ6 17.Ιε4,Α:ε4.
μέ πρωτοβουλία των λευκών). 13.
Πδ1,ε5 (13...Βγ7 14.Ρθ1,Αζ6 15.
Α:ζ6,Ι:ζ6 16.Βθ4,Πζε8 17.Πδε1,ε5
μέ έλαφρώς καλύτερα τά λευκά
Φούκς-Κορτσονόϋ 1965) 14.ζ:ε5, δ:
ε5 15.Αζ2,Αγ5 16.Αγ4,Β86 17.Αβ3,
Ιζ6 18.Α:γ5,Β:γ5 19.Βζ2,Β:ζ2 μέ

ύσότητα Πάρμα-Γιούντοβιτς 1965]
12...η6 [ύδέα του Κορτσονόϋ. Τά
μαύρα μπορούν νά παίξουν καί 12.
Βα5 13.Αζ3,Πζδ8 14.Παε1,δ5 15.ε:
δ5,Αγ5 16.Α:γ5,Β:γ5 17.Βζ2, Β:ζ2
18.Ρ:ζ2,Ι:δ5 μέ ύσότητα Πάρμα -
Σιμάγκιν 1963] 13.Αδ3 [13.Αζ3,β5
14.α3 (14.Παδ1,β4 15.ε5,Α:ζ3 16.
Π:ζ3?,Ιθ5 17.Βε1,β:γ3 18.η4, Ιη7
19.ε:δ6,Α:δ6 20.Πζδ3,γ:β2? μέ σα-
φώς καλύτερα τά μαύρα Κουπρεϊά-
νοβ - Σπάσκι 1971 ή 16.Β:ζ3,β:γ3
17.ε:ζ6,Α:ζ6 18.Β:γ3,Α:δ4 19. Β:
δ4,δ5 20.Πζ3,Πγ8 μέ έλαφρώς κα-
λύτερα τά μαύρα Πιέτς-Πάννο 196θ]
14...α5? 15.Παδ1,β4 16.α:β4.α:β4
17.ε5,Α:ζ3 18.Β:ζ3,β:γ3? 19.ε:ζ6,
Α:ζ6 20.Β:γ3,Α:δ4 21.Β:δ4,Πα6 ύ-
σότης Μύνιτς-Κορτσονόϋ 1964] 13..
Ιθ5 14.Βζ2 [14.Βε3,Ι:ζ4 15.Π:ζ4,
ε5 16.Πζ3,ε:δ4? 17.Β:δ4,Βα5 18.
Παζ1,δ5 19.Ρθ1 ύσότης, Έβανς Σέρ-
βιν 1967] 14...Ι:ζ4 15.Β:ζ4, ε5
16.Βζ2,ε:δ4 17.Β:δ4,Βα5 18. Ρθ1,
Βα5 ύσότης Ζυτάνοβ- Κάπενγκουτ,
1960.

4) 10.Ιβ3,α6 [10...α5 11.α4, Ιβ4
12.Αζ3,Αγ6 (12...ε5 13.Βε2? μέ
έλαφρώς καλύτερα τά λευκά, Γκέλ-
λερ) 13.Ιβ4 13.Βε2,Βγ7 14.Βζ2,
Ιδ7 15.Πζ3,Πζδ8 16.Πδ2,β6 17.
Ιδ4 μέ έλαφρώς καλύτερα τά λευκά
Α. Ζάϊκσσεβ-Μιασμαρσούρεν 1971]
13...η6 14.Πζ2,ε5 15.Ι:γ6?, β:γ6
(έάν 15...Ι:γ6 τότε 16.ζ5? μέ πί-
εση στό δ5) 16.ζ:ε5,δ:ε5 17.Βζ1,
Ιδ7 μέ έλαφρώς καλύτερα τά λευ-
κά] 11.α4,β6 [11...Ια5 12.ε5,Βγ7
16.β5,Αδ7 17.Αδ4 μέ σαφώς καλύ-
τερα τά λευκά, Πάρμα-Σπασόγιεβιτς
1972 ή 14...Πγ8 15.Αδ4,Αγ6 16.
Βε3,Ιγ7 17.Αδ3,Ιδ5 18.Βθ3,θ6 19.
ζ5? μέ καλύτερα τά λευκά Βεστερ-
νεν-Τοκμάκοβ 1972) 15.Αδ4,ζ6 (15
...Αγ6 16.Βε3,Πγ8 17.Αδ3,η6 18.
ζ5? 18...ε:ε5 19.Α:ε5,Αδ6 20.
Α:δ6,Β:δ6 21.Παδ1 μέ πλεονέκτημα
των λευκών Βεστερνερ-Σάνζ 1972,
ή 15...δ:ε5 16.ζ:ε5,Αγ5 17.Ιε4?,
Α:δ4 18.Β:δ4 μέ καλύτερα τά λευ-

κά Πάρμα-Άρσεν 1972) 16.Βε3,δ:ε5
17.ζ:ε5,ε:ε5 18.Αβ6?,Βγ8 19.Π:ζ8
Α:ζ8 20.Πδ1,Ιδ6 21.Β:ε5 μέ πρω-
τοβουλία των λευκών Κάπενγκουτ-
Μιχαλιτσόβιτς 1973.] 12.Αζ3 [12.
η4?!,Αε8? 13.ζ5,Ιδ7 14.ζ:ε6,ε:ε6
15.Αγ4,Π:ζ1+ 16.Β:ζ1,Αζ7 17.Α:α6
?!,Ιβ4? 18.Αδ3,Ιε5 19. Βε2, Αη5?
20.Ιδ1 μέ τεράστιο πλεονέκτημα
για τά μαύρα.

Μπελιάβσκι-Γαβριλάκης 1973 ή
12.Ρθ1,Βγ7 13.Αζ3,Πα8 14. Βε2,
Ια5 15.Ιδ2 (15.Β:α6,Ιγ4 καί τά μαύρα
κερδίζουν ή 15.Α:δ4?!,ε5? 16.ζ:ε5
δ:ε5 17.Ιδ5,Ι:δ5 18.ε:δ5,Αδ6 19.
Αγ3,ζ5 μέ έλαφρώς καλύτερα τά
μαύρα Τόρρε-Ρύμπλι 1971) 15...β5
16.α:β5,α:β5 17.ε5,Ιε8 18.Βζ2,δ5
19.Ιε2,Ιγ4 20.Ι:γ4,β:γ4 21.Αδ4 μέ
έλαφρώς καλύτερα τά λευκά] 12...
Βγ7 [12...Πβ8 13.Βε2,Βγ8 14. Αζ2
Ια5 15.Αθ4,Ιγ4 16.ε5 μέ καλύτερα
τά λευκά Φρόντχουτ-Μαγκνύλλεν,
1974] 13.Βε2 [13.η4,Αε8 14. η5,
Ιδ7 15.Αη2,Ιγ5 16.ζ5,βδ8 17.Βη4,
Ρθ8 18.Βη3 μέ λίγο καλύτερα τά
λευκά Σιγκουρινόσον-Όλαφσον 1974
13...Αε8 14.η4,Ιδ7 15.η5,Ιγ5 16.
Αη2,ζ6 17.θ4 μέ έλαφρώς καλύτερα
τά λευκά Σπάσκι-Πετροσιάν 1973.

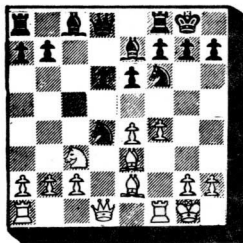

μετά
από 9...ε5

Β.9...ε5 10.Ιβ3 [10.Ιζ5?!, Α:ζ5
11.ε:ζ5,ε:ζ4 12.Π:ζ4,δ5 13. Ρθ1,
Πε8 14.Αη1 (14.Αδ4,Αδ6 15.Α:ζ6 ή
Β:ζ6 16.Ι:δ5?,Βθ6? καί κερδίζουν
ή 14.Βη1,Αδ6 15.Πθ4,Αε5 16.Αζ3,
Ιε4 μέ καλύτερο παιχνύδι για τά
μαύρα Τόρρε-Κουζντέρος 1974) 14.
Αδ6 15.Πζ3,Αε5 16.Πδ3,Βε7 17.Αζ3,

A:γ3 18.Π:γ3,Βε5 με έλαφρως καλύτερα τὰ μαύρα Μέλινγκ- Σπάσκι, 1974 ή 10.ζ:ε5,δ:ε5 11.Ιγ6 (11..Ιζ5,Α:ζ5 12.Π:ζ5,Βα5. 13.Ρθ1,Παδ8 14.Βη1,η6 15.Πζ1,Ιδ4 με καλύτερα τὰ μαύρα ή 14.Αδ3,Ιδ4 15.Πζ1?.,Ιε6 16.α3,α6 17.Βζ3,Βγ7 18 Βθ3,Ιζ4. με καλύτερα τὰ μαύρα, Ντασκάλοφ-Τρύνγκοφ 1974) 11...β:γ6 12.Β:δ8,Π:δ8 13.Παδ1 με έλαφρως καλύτερα τὰ λευκά. Πάρμα- Τάλ 1974] 10...α5 11.α4 [11.Ρθ1?.,α4 12.Ιγ1,α3 με έλαφρως καλύτερα τὰ μαύρα ή 11.α3,α4 12.Ιγ1,ε:ζ4 13.Α:ζ4,Ιε5 14.Ι1-α2 με ίσόπαλο παιχνύδι [Λεβύτινα-Κόσλοβα] Ιβ4 12. Αζ3 12...Αε6 13.Ρθ1,Βγ7 14.Πζ2; Πζ68 15.Πδ2,Αγ4 16.Βη1. 16.Ιβ5? Α:β5 17.α:β5,α4 18.Ιγ1,δ5. 19. ζ:ε5,Ι:ε4 20.γ3. Ι:δ2 21.Α:δ2. (21.Β:δ2?,δ4 22.Α:δ4,Ιγ2 με καλύτερα τὰ μαύρα Καρπόφ- Σπάσκι, 1974) 16.Ιδ7 [16...Ιγ2 17. Π:γ2, Αβ3 18.Αβ6,Βδ7 19.Πδ2?,ε:ζ4 20. ε5. με καλύτερα τὰ λευκά κατά τόν Μπολεσλάβσκι.] 17.ζ5. Ιγ2 18. Π:γ2,Αβ3 [19.Πγγ1,Ββ8 20.Αδ1, Α:δ1 21.Ιδ5 με σαφως καλύτερα τὰ λευκά ('Ανάλυσις Μπολεσλάβσκι).

μετά από 9...Ι:δ4

Γ. 9...Ι:δ4 10.Β:δ4 [10.Α:δ4, β6 11.Βδ3,Αβ7 12.Παδ1,Πγ8 13.Βη3,δ5 14.ζ5 με έλαφρως καλύτερα τὰ λευκά Μπελιάβσκι-Κάβαλεκ 1974] 10...β6 11.Αζ3,Αβ7 12.Παδ1,Βγ8 [12...Πγ8 13.Βα4] 13.ε5,δ:ε5 [13..Ιε8? 14.Ββ4,Α:ζ3 15.Π:ζ3,Ββ7 16.Βα4., Πδ8 17.Αζ2,Ιγ7 18.ε:δ6,Π:δ6 19. Π:δ6,Α:δ6 20.Βδ7 καί τὰ λευκά

κερούζουν Τατάϊ-Κάβαλεκ] 14.ζ:ε5, Αγ5 15.Βζ4,Ιδ5 16.Ι:δ5,ε:δ5 με έλαφρως καλύτερα τὰ λευκά.

10.Βε1

Δέν θεωρείται ή καλύτερη συνέχεια για τὰ λευκά, καλύτερο εζναι 10.Ρθ1,Αδ7 11.Βε1,Ι:δ4 12. Α:δ4,Αγ6 13.Βη3,Παδ8 14.Παε1 [14.ε5 δ:ε5 15.Α:ε5,Ββ6 16.ζ5,ε:ζ5 17.Π:ζ5,Αδ6. 18.Πη5,η6. 19.Αδ3,Αε5 20. Β:ε5,θ6 21.Πη3,Πδ4 ίσότης Μπότκόβιτς-Κούζμιν 1964] 14...β6 15.Αδ3 [15.ε5,δ:ε5 16.Α:ε5,Ββ7 17.Αδ3,η6 18.Βθ3,β5 ίσότης Κοντράτιεβ- Πλατόνοφ 1962] 15...ε5 16.ζ:ε5,Ιθ5, 17.Βθ3. δ:ε5 18.Α:ε5,Β:ε5 19.Πζ5, Ιζ4. 20.Πε5 [20.Βη4.,Ιδ3. ή 20. Βη3?,Βζ5.] Ι:θ3 21.Πε7,Ιζ2 22.Ρη1 Ιδ3 23.γ:δ3,Π:δ3 24.Πα7,Πδ2 25.β3 ζ5 26.Ιδ5 με έλαφρως καλύτερα τὰ λευκά λόγω καλύτερου φινάλε.

10...Αδ7

Καλύτερο εζναι 10...Ι:δ4 11. Α:δ4,ε5. 12.Αε3,ε:ζ4 13.Π:ζ4, Αε6 14.Αδ4,Ιδ7. με ίσόπαλο παιχνύδι. Στάνσιου-Βάϊσμαν 1975.

11.Βη3

Δέν ήταν καλό 11.Ιδβ5,Ββ8 12. Πδ1,Ιβ4. 13.Βδ2,Αβ5. 14.Α:β5,Ιη4. με έλαφρως καλύτερα τὰ μαύρα ή 11.Πδ1?.,α6 12.Βη3,Ι:δ4 13.Α:δ4.

13...Αγ6 14.Αδ3,Παδ8 15. Ρθ1, β5 16.α3,Ββ7 με έλαφρως καλύτερα τὰ μαύρα Ούντζικερ-Λάρσεν 1969.

11...Ι:δ4

Δέν ήταν καλό 11...η6?. 12. ζ5,Ι:δ4 13.Α:δ4,ε5 14.Αε3,Αγ6 15. Αθ6,Πζ68 16.Αγ4 με καλύτερα τὰ λευκά Κλοβάν-Κοζλόφ 1974. Ένδιαφέρον παρουσιάζει τό 11...α6.

12.Α:δ4,Αγ6 13.Αδ3

Αποβλέπει στην άμεση ύποστήρηση του ε4 καί στην έμμεση άπειλή στό θ7. Πιό καλό θά ήταν 13. Αζ3 καί δέν θά μπορούσαν νά παίξουν 13...η6 λόγω 14.ζ5,ε5 15.Αε3

Πζδ8 16.Αθ6,δ5?. 17.ζ:η6 καί θ4. Έπίσης έλέγχει τήν μανούβρα Ιθ5 κ.λ.π του μαύρου.

13...β6

Τὰ μαύρα θέλουν νά τοποθετήσουν τήν βασίλισσα στό β7 πιέζοντας στό ε4 καί ένισχύοντας τήν προώθηση β5 πλύν όμως χάνουν πολλά τέμπο. θά έπρεπε κάτω πίο άμεσο.

14.Ρθ1,Ρθ8?.

Φυσικώτερο ήταν 14...Ββ7.

15.Παε1,Παδ8 16.ε5,δ:ε5 17. Α:ε5,Ββ7?.

Τὰ μαύρα θά έπρεπε νά διαλέξουν τήν φαινομενικά άσχημη συνέχεια 17...Αδ6 18.Α:ε5,η:ε6 άκοιουθούμενο άπό ζ5 καί Πη8.

18.Βθ3?.

Ακόμα καλύτερο 18.Ιε4.

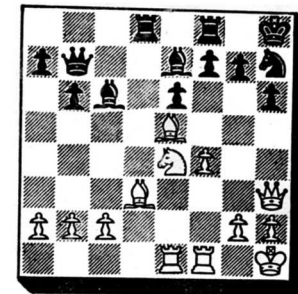
18...θ6 19.Ιε4.,Ιθ7?

Τό άδύνατο σημείο της μαύρης παρατάξεως εζναι τό θ6 καί αυτό θά έπρεπε νά καλύψουν παίζοντας 19...Ιη8.

Βλέπε διάγραμμα άνω δεξιά

20.Πε3.

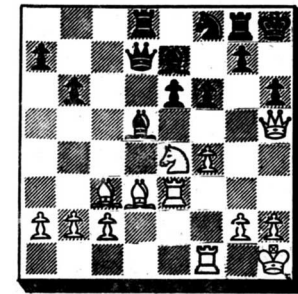
Κακό ήταν τό 20.Β:θ6?,ζ6 21.

Β:θ7+,Ρ:θ7 22.Ιδ6+,Ρη8 23.Ι:β7, Π:δ3. 24.γ:δ3,ζ:ε5 25.Πγ1,Πγ8 με καλύτερα τὰ μαύρα.

20...ζ6 21.Αγ3,Αδ5 22.Βη3, Πη8 23.Βη6,Ιζ8 24.Βθ5,Βδ7?

Καλύτερο 24...Α:ε4 25.Α:ε4, Βγ7 αλλά καί πάλι ή θέση εζναι δύσκολη για τὰ μαύρα.

25.Ιη5.

Άπειλώντας 26.Ιζ7?

25...ε5 26.ζ:ε5,Αγ5

Έάν 26...ζ:η5 τότε 27.ε6 καί κερδίζουν.

27.ε6,Α:ε6 28.Π:ε6,Ι:ε6 29. Ιζ7+ καί τὰ μαύρα έγκαταλείπουν.

ΜΙΧΑΗΛ ΜΠΟΤΒΝΙΚ

Μετάφραση Ι. ΙΩΡΔΑΝΩΦ

2^ο

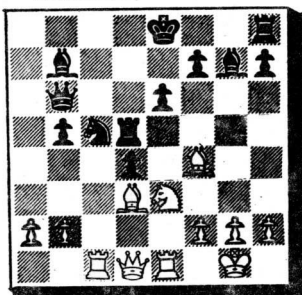
Οι παρτίδες αυτές προκάλεσαν μεγάλη έντυπωση. Ο Άλιέχιν είπε πώς, στην παρτίδα που έχασε ενοιωσε σαν τό ποντίκι που τό περιπαύζει ή γάτα, ενώ για τήν παρτίδα μέ τόν Καπαμπλάνκα, ό Λέβενφισ έλεγε πώς είναι μία ά-ξιλοθαύμαστη παρτίδα, τόσο για τήν υπέροχη άμυνα του Κουβανου, όσο καί για τήν άμεύωτη ίκανό-τητα του Μποτβίνικ νά βρούσκη τίς μόνες κινήσεις που δέν θά έχαναν τήν παρτίδα.

Τή μεγαλύτερη διάκριση στην σκακιστική του ζωή πέτυχε ό Μποτβίνικ στό τουρνουά του παγκοσμίου πρωταθλήματος τό 1948, όπου έξασφάλισε τόν ζηλευτό τίτλο τρεΐς γύρους πριν από τό τέλος του τουρνουά.

Στήν προετοιμασία του για τό μάτς ό Μποτβίνικ άσχολήθηκε κύρια μέ τό πρόβλημα "Ούβε".

Στή θέση του διαγράμματος, ό Μποτβίνικ πρόσφερε πολλές άλλες, που ό "Ούβε, παραβλέποντας τήν 22η κίνησή του, τίς δέχθηκε. "Αν τήν πρόσεχε, θά έκανε ροκέ, όμως καί τότε, όπως δείχνουν οι αναλύσεις, ή θέση του δέν θά ήταν καλή.

ΜΠΟΤΒΝΙΚ - ΟΥΒΕ

18. Ae5, A:e5

18...0-0 19. A:η7, P:η7 20. Ie5, I:δ3 (20...B66 21. Π:γ5, Π:γ5 22. Bη4+, Pθ8 23. Bθ5, ζ5 24. Iη6+, Pη7 25. I:ζ8, P:ζ8 26. B:θ7 ή 20...ζ5 21. Bθ5), 21. B:δ3, Pθ8 (21...ζ6 22. Πγ7+, B:γ7 23. Bη3+, Pθ8 24. Iη6+, + -), 22. Bζ3, ζ6 23. Bζ4, B66 24. Iη6+, θ:η6 25. Bθ6+, Pη8 26. B:η6+, Pθ8 27. Πe4±

19. Π:e5, Π:e5 20. I:e5, I:δ3 21. B:δ3, ζ6 21...Πη8 22. B:θ7, Π:η2+ 23. Pζ1±.

22. Bη3+, ζ:e5 23. Bη7, Πζ8 24. Πγ7, B:γ7 24...B66 25. Π:β7, δ3 26. Πα7, B68 27. B:θ7±

25. B:γ7, Aδ5 26. B:e5, δ3 27. Be3, Aγ4 28. β3, Πζ7 28. Aδ5, 29. B:δ3 ±

29. ζ3, Πδ7 30. Bδ2, e5 31. β:γ4 β:γ4 32. Pζ2, Pζ7 32...γ3 33. B:γ3, δ2 34. Bγ8+, Pε7 35. B:δ7+, P:δ7 36. Pε2

33. Pε3, Pε6 34. Bβ4, Πγ7 35. Pδ2, Πγ6 36. α4 τά μαύρα έγκατέλειψαν.

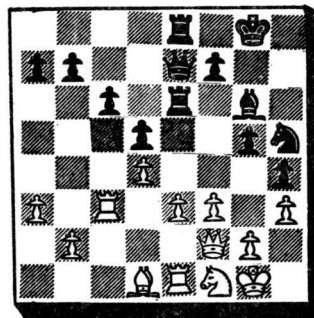
Έκεύνη τήν έποχή ή βασιλεία του Μποτβίνικ ήταν άναμφισβήτητη. Όμως σύντομα άλλοι ίσχυροί σκακιστές ήρθαν άντιμέτωποι του.

Τό 1951 καί τό 1954 υπερασπίστηκε καί κράτησε τόν τίτλο του χάρη στον κανονισμό που, σε ίσόπαλο άποτέλεσμα, έδινε τήν νίκη

στον κάτοχο του τίτλου. (Μποτβίνικ-Μπρονστάϊν 5:5 (=14), Μποτβίνικ-Σμυσλώβ 7:7 (=10).

Τό 1957 ό Σμυσλώβ νύκησε στο μάτς μέ +6-3=13, αλλά ό Μποτβίνικ κέρδισε τήν ρεβάνς μέ +7-5 (=11) καί ξαναπήρε τόν τίτλο του ως τά 1960 που έχασε από τόν Τάλ μέ +6-2 (=13). Όμως ό Μποτβίνικ άγέραστος, ξαναπήρε τό στέμμα του τόν έπόμενο χρόνο (+10-5=6). Τελικά, ό Πετροσιάν τό 1963 κατέβαλε τό γέρικο λιοντάρι μέ +5-2=15. Πιθανόν αυτό νά οφείλεται στο έξαιρετικό στυλ του παιχνιδιου του, έγραφε μετά ό Μποτβίνικ. Όμως, όταν στην πρώτη παρτίδα του μάτς ό Πετροσιάν βίαστηκε νά περιπλέξη τό παιχνίδι, τιμωρήθηκε άμέσως γι' αυτό.

ΠΕΤΡΟΣΙΑΝ - ΜΠΟΤΒΝΙΚ

30. η4?, θ:η3 31. I:η3, Iζ4! 32. Bθ2, γ5 33. B62 33. Π:γ5, Π:e3± ή 33. δ:γ5, δ4±

33...γ4 34. Aα4, β5 35. Aγ2 35. A:β5, Πβ8 36. Aα4, Iδ3±

35...I:θ3+ 36. Pζ1 Bη6 37. Pη2, Iζ4+ 38. e:ζ4

38. Pζ2, A:γ2 39. B:γ2, Iδ3+ ±

38...Π:e1 39. ζ:η5, Be6 40. ζ4, Πe2+

τά λευκά έγκατέλειψαν.

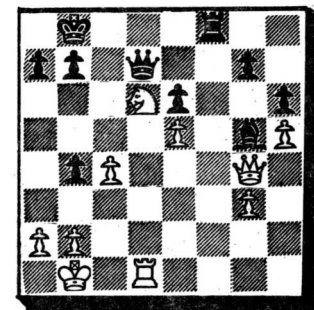
"Ίσως ό Μποτβίνικ νά άποκτοΐσε καί πάλι πίσω τό στέμμα του, όμως ή F.I.D.E. κατάργησε τήν ρεβάνς.

Σάν άποτέλεσμα, ό Μποτβίνικ έγκατέλειψε τούς άγώνες για τό παγκόσμιο πρωτάθλημα, συμμετείχε όμως σε διεθνή τουρνουά. Στα έ-πόμενα έφτά χρόνια κέρδισε πολλές πρωτιές, δύο φορές στο "Αμστερνταμ, μία στο Νόρντβικ καί μία στο Χάστιγκς. Άκόμη κέρδισε δύο φορές τό πρωτάθλημα της ΕΣΣΔ τό 1964, μπρός από Πετροσιάν, Σμυσλώβ καί Σταϊν καί τό 1966 μπρός από Σμυσλώβ, Κέρες καί Σπάσκυ.

Ένδιαφέρουσα ήταν καί ή νίκη του στο παιχνίδι του μέ τόν Σπά-σκυ.

Πρώτα βλέπουμε πώς τά μαύρα, "εζδαν" πιθανότητες νίκης.

ΣΠΑΣΚΥ - ΜΠΟΤΒΝΙΚ

27. Iβ5, Πζ1! 28. Pγ2 28. Π:ζ1?, Bδ3, 28. Iδ6=

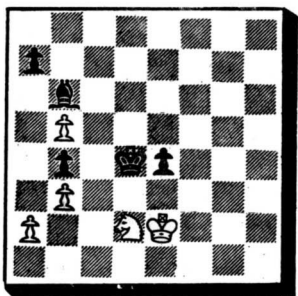
28...Π:δ1 29. B:δ1, B:δ1+ 30. P:δ1, Aε3! 31. Pε2

31. β3?, Aζ2 32. η4, Aγ5 33. Pε2, α6 34. Iδ6, A:δ6 35. e:δ6, β6 36. Pδ3, Pβ7 37. Pδ4, Pγ6 38. Pε5, Pδ7±

31...Αγ1 32.β3,Αβ2 33.Ιδ6,
Α:ε5 34.Ιε4,Ργ7 35.η4
35.Ιγ5?,Α:η3 36.Ι:ε6+,Ρδ6 37.
Ι:η7,Ρε5 38.Ιε8,Ρε6 39.Ρζ3, Αβ8
40.Ρε4,Ρζ7†

35...Ργ6 36.Ρδ3,β5 37.γ:β5
Ρδ5
37...Ρ:β5 38.Ιδ2,Ργ5 39.Ρε4,Αζ6
40.Ιζ3 =

Δηλαδή, τὰ μαύρα κέρδισαν ε-
να πιόνι, μετά τό θυσίασαν για
νά δραστηριοποιήσουν τόν βασι-
λιά τους, ὅμως νίκη δέν φαίνε-
ται πουθενά. Ὁ Σπάρσκυ μάλιστα
ἔβλεπε, ὅτι μπορούσε νά ἀφήση
τόν μαύρο βασιλιά νά κόψη τό α2
κι ὕστερα νά τόν ἀποκλείσει μέ
Ργ2. Σέ νοῦλα ὀδηγεῖ καί κάθε
προσπάθεια ν' ἀλλαχτοῦν τὰ πιόνια
τῆς πτέρυγας τοῦ βασιλιά. Ὅ-
μως ἡ παρτίδα πῆρε διαφορετικό
δρόμο κι ἤρθε στήν παρακάτω θέ-
ση:

62.Ιγ4?
62.Ιε1',Ργ3 63.Ιη3,Ρδ2 64.Ρδ1',
Ρ:α2 65.Ργ2,ε3 66.Ιε2 =

62...Ργ3 63.Ρδ1,Αδ4 64.Ρε2
ε3 65.Ια5
65.Ι:ε3,Α:ε3 66.Ρ:ε3,Ρδ2 67.Ρδ3
Ρ:α2 68.Ργ4,Ρα3

65...Ρβ2 66.Ιγ6,Αγ5 67.
Ιε5,Ρ:α2 68.Ιδ3,Αε7

τά λευκά ἐγκατέλειψαν.

Τελευταίες ἐπίσημες ἐμφανί-
σεις τοῦ Μποτβίνικ ἦταν στό μάτς
ΕΣΣΔ-Ἰπλόιπος Κόσμος, ὅπου νί-
κησε τόν Ματούλοβιτς 2,1/2-1,1/2
καί τό τετραπλό μάτς - τουρνουά,
στό Λέϋντεν, ὅπου τελικά πῆρε τήν
3η-4η θέση μαζί μέ τόν Λάρσεν.

Ὁ Μποτβίνικ ἐγκατέλειψε τήν ἐ-
νεργό δράση. Ὅμως μένει πάντα
κοντά στό σκάκι, εἴτε ἀναλύοντας
παρτίδες για τούς σκακιστές ὅλου
τοῦ κόσμου, εἴτε προσπαθώντας νά
"μάθῃ" σκάκι ἕναν ἠλεκτρονικό ἐ-
γκέφαλο.

Καί τώρα ἀκόμη, ὁ Μποτβίνικ
εἶναι ὑπερέτης στήν παγκόσμια
σκακιστική ἰδέα.

ΤΟ ΣΗΑΚΙ

Πλήρης ἀνάπτυξις τῆς
θεωρίας καί ἡ πρακτική τῆς
ἐφαρμογή. Μέθοδος για ἀρ-
χαρίους καί προχωρημέ-
νους, γραμμένη ἀπό τόν
Τρ. Σιαπέρα. (Σελ. 356).

"ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΣΚΑΚΙ-
ΣΤΙΚΩΝ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ": Με-
θοδική ἀνάπτυξι τῆς θε-
ωρίας ἀνοιγμάτων (γρά-
φουν: Μποτβίνικ, Τάλ, Πε-
τροσιάν, Κορτσονόι, Λάρ-
σεν κ.ά.).

Τά παραπάνω σκακιστι-
κά βιβλία διατίθενται
στήν ΕΣΟ (ὁδός Σωκράτους
79-81, τηλεφ. 522.069),
τό δέ πρῶτο καί στά κεν-
τρικά βιβλιοπωλεῖα.

Α. Πάχραν

Ἀξιωματικός ἐναντίον Ἴππου

Διασκευή Παν. Δρεπανιώτη

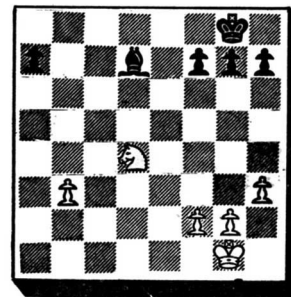
Ἡ ἀλήθεια τοῦ ἀξιωματικοῦ μέ τόν Ἴππο εἶναι ἀπό τά πιό ἐνδιαφέρο-
ντα προβλήματα στή σκακιστική στρατηγική. Στό 19ο αἰῶνα, μερικά μέ-
γάλα ὀνόματα (π.χ. ὁ Τάρρας), προτιμοῦσαν τόν ἀξιωματικό, ἐπειδή ἔ-
χει μεγάλη ἀκτίνα δράσεως, ἄλλοι ὅμως προτιμοῦσαν τόν Ἴππο, ἐπειδή
ἔχει τήν ἱκανότητα νά καταλάβῃ ὅποιοδήποτε τετράγωνο πάνω στή σκα-
κιέρα. Ἔτσι δικαιολογεῖται ὁ ὅρος μικρή διαφορά, πού συνήθως σή-
μαίνει τό κέρδος ἐνός ἀξιωματικοῦ για ἕναν Ἴππο, ἄν καί καμμιά φορά
καί τό ἀντίθετο. Στήν πραγματικότητα ὅμως δέν ὑπάρχει τέτατος "τυ-
φλοσοφίας" για τίς σχέσεις τῶν δύο αὐτῶν κομματιῶν: για νά ἐκτιμή-
σουμε ποῦ ἀπό τά δύο εἶναι σ' ἀλήθεια καλύτερο, πρέπει νάχομε κα-
τά νοῦ τόν χαρακτήρα κι εἰδικώτερα τόν σχηματισμό πιονιῶν σέ μία τυ-
χαία θέση.

Ἡ μεγάλη ἀκτίνα δράσεως τοῦ ἀξιωματικοῦ φαίνεται καλύτερα σέ ἀ-
νοικτές θέσεις, μέ εὐκίνητα πιόνια καί στίς δύο ἄκρες τῆς σκακιέρας
ἀκόμη εἶναι ἀποτελεσματική για ἐπίθεση σέ ἀντίπαλα πιόνια, μπλοκα-
ρισμένα σέ τετράγωνα ἴδιου μέ αὐτόν χρώματος. Ἀπ' τήν ἄλλη μεριά, ἡ
δύναμη τοῦ Ἴππου γίνεται ἰδιαίτερα αἰσθητή σέ μπλοκαρισμένες θέσεις
ὅπου ἡ παράξενη κίνησή του, τοῦ ἐπιτρέπει νά βρῇ στόχους πού εἶναι
ἀπαγορευμένοι στόν ἀξιωματικό.

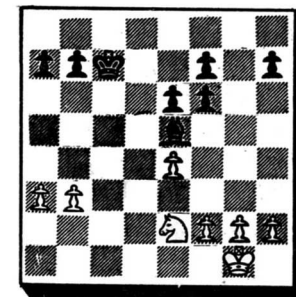
Φυσικά, ἀπαραίτητη προϋπόθεση για τήν ἀποτελεσματική του λει-
τουργία, θά εἶναι μία βάση ἐπιχειρήσεων, ἀπ' ὅπου θά κτυπᾶ τά ἀ-
δύνατα ἀντίπαλα σημεῖα καί θά προστατεύῃ τά ἀντίστοιχα δικά του.

Δίνουμε τώρα μερικές θέσεις για νά δεῖξουμε τό πότε εἶναι κα-
λύτερο τό ἕνα ἢ τό ἄλλο κομμάτι.

Ἡ ὑΠΕΡΟΧΗ ΤΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ

Διάγραμμα 1

Διάγραμμα 2

Διάγραμμα 3

Από τς θέσεις στά άνωτέρω διαγράμματα, ό παίκτης μέ τόν άξιωματικό κατάφερε, σέ κάθε μία περίπτωση, νά νικήση. Π.χ. στό διάγραμμα 2 τό παιχνίδι συνεχίστηκε ως έξής:

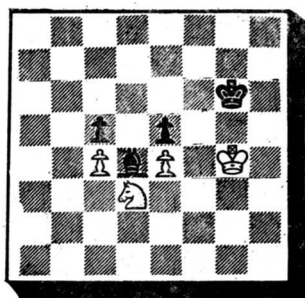
1. Ρζ1, β5 2. Ρε1, Αβ2 3. α4, β:α4 4. β:α4, Ργ6 (4... Ρβ6 5. Ρδ2, Ρα5? 6. Ργ2) 5. Ρδ2, Ργ5 6. Ιγ3, Ρβ4 7. Ιβ5, α5: 8. Ιδ6, Ρ:α4 9. Ργ2, Αε5 10. Ι:ζ7, Α:θ2 11. Ιδ8, ε5 καί τά μαύρα ένίκησαν.

Γενικά μπορούμε νά πούμε ότι σέ θέσεις σάν κι αυτές στά διαγράμματα 1 καί 2, όπου τά πιόνια είναι εύκλυητα καί στίς δύο πτέρυγες, ό άξιωματικός είναι καλύτερος. Ένα

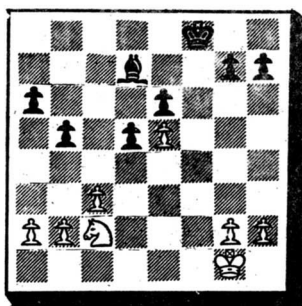
άκόμη μικροσκοπικό πλεονέκτημα, όπως ένας εύκλυητος βασιλιάς, είναι άρκετό για τήν νίκη. Τό ίδιο καλές για τόν άξιωματικό είναι θέσεις όπως στό διάγραμμα 3, όπου ό άξιωματικός μπορεί νά έπιτεθή σέ αντίπαλα πιόνια. Ό άξιωματικός έδω έπιτίθεται στην μαύρη πτέρυγα τού βασιλιά, ένω ταυτόχρονα ύποστηρίζει τήν πτέρυγα τής βασιλεύσης του.

Ό βραδυκύνητος ίππος, από τήν άλλη μεριά, έχει τήν ύκανότητα νά έπενεργή σέ μία πτέρυγα κάθε φορά.

Η ΥΠΕΡΟΧΗ ΤΟΥ ΙΠΠΟΥ

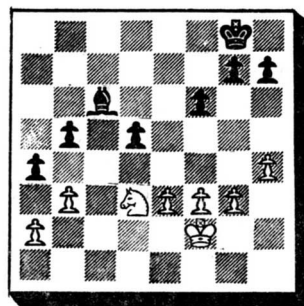

Διάγραμμα 4

Διάγραμμα 5

Από τς θέσεις στά διαγράμματα 4, 5 καί 6 ό ίππος βγήκε νικήτης. Π.χ. στό διάγραμμα 4 τό παιχνίδι συνεχίστηκε: 1. Ιε1, Αα8 2. Ιζ3 Αδ4 3. Ιθ4+, Ρζ6 4. Ρθ5, Αβ2 5. Ιζ5, Αγ1 6. Ιθ6, Αβ2 7. Ιη4+, Ρε6 8. Ρη6, Αγ1 9. Ιθ6, Αδ2 10. Ιζ7, Αζ4 11. Ιη5+, Ρδ6 12. Ρζ6 καί τά

Διάγραμμα 6

λευκά κερδίζουν.

Καί οι τρεις θέσεις είναι μπλοκαρισμένες ή μισομπλοκαρισμένες, μέ τόν άξιωματικό άδύναμο νά βοηθή στοχο για έπίθεση. Σέ κάθε περίπτωση, ό ίππος έχει πολύ μεγαλύτερη έλευθερία κινήσεως από τόν κακό άξιωματικό, κι αυτό άρκεσε για τήν νίκη.

Από τά έξη παραπάνω παραδείγματα μπορούμε νά συμπεράνουμε μία σημαντική αρχή σέ παιχνίδια όπου ό άξιωματικός αντιμετώπιζει τόν ίππο: ή παράταση μέ τόν άξιωματικό πρέπει νά έπιδωθή νά έχη τά πιόνια εύκλυητα, ό αντίπαλος, από τήν

άλλη πλευρά, πρέπει νά σταματήσει τά αντίπαλα πιόνια σέ τετράγωνα ζ-διου χρώματος μέ τά τετράγωνα πού κινείται ό άξιωματικός καί ταυτόχρονα, μέ κατάλληλους έλιγμούς τού ίππου, νά δημιουργήση σημεΐα πού νά έπιτεθή.

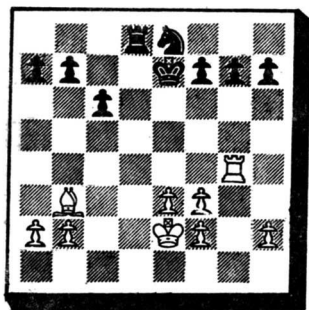
Δίνουμε τώρα δύο παραδείγματα άπ' όπου ό άξιωματικός βγαίνει νικήτης, καί δύο όπου ό ίππος έχει τήν πρωτοβουλία.

ΝΟΤΙΟΣ ΗΜΙΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 1975

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	Σύν	
1 Μακρόπουλος (Μ)	*	½	½	½	0	½	½	½	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	16
2 Γαβριλάκης (Μ)	½	*	½	½	1	½	½	½	½	1	½	1	1	½	1	1	1	1	1	1	1	1	15
3 Τρικαλιώτης (Μ)	½	½	*	½	0	½	½	½	1	1	0	1	1	1	1	½	1	1	1	1	1	1	14 ½
4 Σκαλιώτας (Μ)	½	½	½	*	1	½	½	½	0	1	1	1	½	½	1	½	1	1	1	1	1	1	14
5 Καλοσκάμης (ΥΜ)	1	0	1	0	*	½	½	1	1	1	0	½	½	1	0	½	1	½	1	1	1	1	13
6 Όρνιθόπουλος (Μ)	½	½	½	½	½	*	½	½	½	½	1	0	1	0	1	1	1	½	0	1	1	1	12
7 Κουρεμένος (Μ)	½	½	½	½	½	½	*	½	1	½	½	½	½	0	½	½	1	1	1	1	1	½	12
8 Λιβέριος (Μ)	½	½	½	½	0	½	½	*	½	1	0	½	1	0	½	1	0	1	1	1	1	½	11
9 Παϊδούσης (Μ)	0	½	0	1	0	½	0	½	*	0	½	½	1	1	½	½	1	1	1	1	1	1	11
10 Άναστασόπουλος (Μ)	0	½	0	0	0	½	½	0	1	*	½	½	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	10 ½
11 Κουμπής (ΥΜ)	0	0	1	0	1	0	½	1	½	½	*	½	½	0	0	½	1	½	1	½	1	1	10
12 Δάγλας (ΥΜ)	0	½	0	½	1	½	½	½	½	½	*	½	½	½	½	1	½	½	1	½	½	1	10
13 Κουρουνάκης (Α)	0	0	0	½	0	½	0	0	1	½	½	*	½	1	0	1	1	1	1	1	1	10	
14 Λοβέρδος (Μ)	0	0	0	½	0	1	1	1	0	0	1	½	½	*	½	0	0	½	0	½	1	8	
15 Άλβας (Α)	0	½	0	1	0	½	½	½	0	1	½	0	½	*	1	½	½	0	½	½	1	8	
16 Τσομής (ΥΜ)	0	0	0	½	½	0	½	0	½	½	0	1	0	0	*	1	½	1	½	½	1	7 ½	
17 Μπόγδανος (ΥΜ)	0	0	½	0	0	0	0	1	½	0	0	0	1	1	½	0	*	1	½	0	½	6 ½	
18 Σιδηρής (ΥΜ)	0	0	0	0	½	½	0	0	0	1	½	½	0	½	½	½	0	*	1	½	½	6 ½	
19 Βλάχος (ΥΜ)	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	½	0	1	1	0	½	0	*	½	½	5		
20 Πετρόπουλος (Μ)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	½	0	½	½	½	1	½	½	*	1	5	
21 Παπαδόπουλος (Α)	0	0	0	½	0	0	½	½	0	0	½	0	0	0	½	½	½	½	½	0	*	4 ½	

ΝΑΪΝΤΟΡΦ-ΣΤΑΛΜΠΕΡΓΚ
Τουρνούα 'Υποψηφίων 1953

Θέση μετά την 25η κίνηση των μαύρων.

Σ'αυτή την θέση, με εύκλυτητα πιόνια σε κάθε πλευρά, ο αξιωματικός των λευκών ελνει πλεονέκτημα, πού όμως, μειώνεται από την παρουσία των διπλωμένων πιονιών.

26. Πε4+, Ρζ8 27. Πα4, α6 28. Πζ4, ζ6?

Κανονικά, τὰ πιόνια θά έπρεπε νά τοποθετούνται σε τετράγωνα αντίθετου χρώματος από τόν αξιωματικό, αλλά έδω έχουμε τήν εξαίρεση πού έπιβεβαιώνει τόν κανόνα. 'Η κίνηση ...ζ6 στην πραγματικότητα αυξάνει τήν άκτίνα δράσεως καί τήν ισχύ του αξιωματικού καί έπιτρέπει στα λευκά, σε άπώτερο στάδιο, τήν δημιουργία ενός έλευθέρου πιονιού. Γι' αυτό τόν λόγο ή σωστή κίνηση ήταν 28. Ι66.

29. Πθ4, θ6 30. Πθ5:

'Απαγορεύει τήν κλητοποίηση των μαύρων πιονιών στην πτέρυγα της βασίλισσας με 30...γ5.

30...Ιγ7 31. ζ4, Ρε7 32. Πγ5, Πδ6 33. Πγ1?

Μόνο στην έπόμενη κίνηση θά βρούν τὰ λευκά τό σωστό σχέδιο.

'Εδω θά έπρεπε νά παίξουν ζ5 έμποδίζοντας τό 33...ζ5 πού θά μείωνε σημαντικά τό πλεονεκτημά τους στην πτέρυγα του βασιλιά.

33...β6? 34. ζ5:

Αυτή ή κίνηση έχει διπλό σκοπό: περιορίζει τύς κινήσεις του ίππου καί ταυτόχρονα προειναιώνει τό έδαφος για τήν προώθηση των λευκών πιονιών.

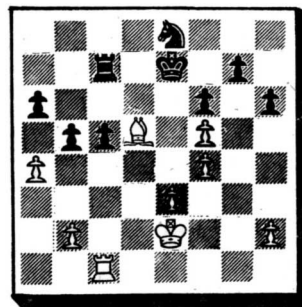
34...γ5 35. ζ4, Πγ6 36. α4:

Κάνει δυνατό τό άνοιγμα της α-στήλης σε κατάλληλη στιγμή, γιατί τὰ μαύρα πρέπει, άργά ή γρήγορα νά παίξουν...β5 για νά κλητοποιήσουν τὰ πιόνια τους στην πλευρά της βασίλισσας.

36...β5 37. Αγ2:

Μία ισχυρή κίνηση πού άποβλέπει, με τακτικά μέσα, νά φέρη τόν αξιωματικό σε κυριαρχική θέση στο τετράγωνο δ5. Αυτή τήν στιγμή ή άπειλή ελνει Αε4, κερδίζοντας ένα πιόνι, καί δέν έμποδίζεται με 37...γ4 λόγω 38. Αε4, Πθ6 ή (Πδ6) 39. Αδ5

Βλέπε διάγραμμα στην έπόμενη σελίδα

37...Ιε8 38. Αε4, Πγ7 39. Α65

'Η δράση του αξιωματικού έχει αυξηθή σημαντικά. Τώρα έχει θέση ισχυρή άρκετά για νά υποστηρίξη τήν διάσπαση ε4-ε5, συγκρατώντας ταυτόχρονα τὰ μαύρα πιόνια της βασιλίσσης.

39...γ5

'Αλλοιώς, με τόν έλιγμό ε4, ε5, Ρε3, Ρε4, Αε6, Ρδ5 θά εισέβαλλαν με τόν βασιλιά τους.

40. ε4, Ιδ6 41. α:β5, α:β5 42. Ρε3, Πα7

Τὰ μαύρα βελτίωσαν τήν δραστηριότητά των κομματιών τους. Δύο κινήσεις άργότερα όμως καί αναγκάζονται σε παθητική άμυνα.

43. Πη1, Ρζ8

Ελνει αδύνατο ...Ιε8 λόγω 44. Αγ6 κερδίζοντας ένα πιόνι.

44. Ρδ4, Πγ7 45. Πγ1, Ιβ7

'Αντιμετωπίζει τήν άπειλή 46. β3, με 46...Ιγ5

46. Πα1!, Ιγ5 47. Πα8+, Ρε7 48. ε5, Ιβ6+ 49. Ργ3, Ιγ1

"Άλλες άμυνες δέν ελνει καλύτερες:

α) 49...Πγ5 50. Πα7+, Ρδ8 (...Ρζ8 51. Πδ7 ή ...Ρε8 51. Αζ7+, Ρζ8 52. ε6) 51. Αε4, ζ:ε5 52. Π:η7, Ιδ4 53. ζ6., Ιε6 54. Αζ5 κερδίζει
β) 49...ζ:ε5 50. ζ:ε5, Πγ5 51. Πα7+, Ρε8 (...Ρζ8 52. Πδ7, Ρε8 53. ε6) 52. Αζ7+, Ρζ8 53. ε6, Π:ζ5 54. Αη6, Πε5 55. Πζ7+

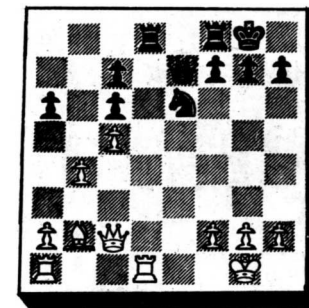
50. Πη8, Ιε2+ 51. Ρδ2, Ι:ζ4 52. Π:η7+, Ρδ8 53. ε:ζ6., Πδ7

ή 53...Ι:δ5 54. Πη8+ καί ζ7.

54. Π:δ7+, Ρ:δ7 55. Αγ6+: έγκαταλείπουν.

Τὰ λευκά παίρνουν καί τὰ δύο πιόνια στην πλευρά της βασίλισσας, γιατί άν Ρ:γ6, 56. ζ7.

ΚΡΥΛΟΒ - ΡΟΥΝΤΣΑ
Πρεσβ 1951

Θέση μετά την 21η κίνηση των μαύρων.

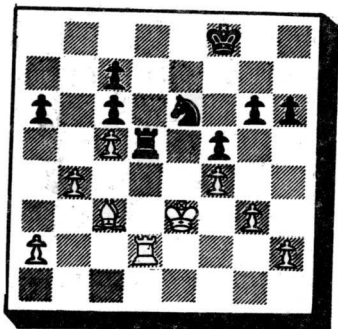
Τὰ μαύρα φαίνεται νά έχουν ικανοποιητική θέση. Καί μάλιστα, ένα έπιφανειακό βλέμμα στην θέση θά δημιουργούσε τήν εντύπωση πώς τὰ λευκά, λόγω των μπλοκαρισμένων πιονιών της πλευράς της βασίλισσας, έχουν "κακό" αξιωματικό. Μία βαθύτερη μελέτη όμως μάς δείχνει ότι πού πολύ βαρύνουν τὰ αδύνατα μαύρα πιόνια στην ζδια

πλευρά, ένα απ'αυτά μάλιστα, τό γι', όντας φυσικός στόχος για τόν άξιωματικό. Έξ άλλου υπάρχουν πιόνια και στίς δύο πλευρές, πράγμα που είναι υπέρ του άξιωματικού.

21.Βε4,Π:γ1+ 22.Π:γ1,Πδ8
23.Πε1:

Τά λευκά κρατούν τόν πύργο πάνω στην σκακιέρα, έν μέρει για τήν άξιοθαύμαστη ικανότητά του να πληττη άδύνατα πιόνια στο φινάλε και έν μέρει για να υποβοηθήση τήν αλλαγή τών βασιλισσών, που θα φέρη τά λευκά στο καλύτερο -έπιδικώμενο - φινάλε.

23...Πδ5 24.ζ4,Βθ4 25.Αγ3,
θ6 26.η3,Βη4 27.Βε2', Β:ε2
28.Π:ε2,Ρζ8 29.Ρζ2,η6 30.
Ρε3,ζ5 31.Πδ2:

Τά λευκά επέτρεψαν να μπλοκαρισθουν τά πιόνια τους εις τήν πτέρυγα του βασιλιά σε τετράγωνα ίδιου χρώματος με του άξιωματικού τους. Τώρα αλλάζουν και πύργους, εγκαταλείποντας κάθε ιδέα για εκμετάλλευση τών άδυναμιών στην πλευρά της βασίλισσας με έλιγμούς όπως Πβ2-β3-α3. Παρ' όλα αυτά ο άξιωματικός είναι καλύτερος του ίππου, γιατί ή δράση του στη μεγάλη διαγώνιο κι οί άπει-

λές κατά του πόνου γ7 βοηθούν στην είσβολή του λευκού βασιλιά.

31...Π:δ2 32.Α:δ2,Ρε7 33.
Αγ3,θ5 34.Αε5,Ρδ7 35.Ρδ3,
Ργ8 36.Ργ4,Ρδ7 37.α4, Ργ8
38.β5',α:β5 39.α:β5,Ρβ7
40.θ4:

Κι άλλο πιόνι σε τετράγωνο σαν του άξιωματικού. Τά λευκά όμως πρέπει να έμποδίσουν κάθε πιθανό άπελευθερωτικό έλιγμό από μέρους τών μαύρων με η5 ή θ4. Η ούσία της προωθήσεως είναι ότι τά λευκά δεν θα άπαντήσουν στο 40...γ:β5+ με 41.Ρ:β5, όποτε τό 41...γδ+ ίσοφαρίζει, αλλά με 41.Ρδ5', όταν ή είσβολή του λευκού βασιλιά μέσα στα μαύρα πιόνια άποδεικνύεται άποφασιστική.

40...Γδ8 41.Αζ6,Ργ8?

Και χωρίς αυτό τό λάθος, ή παρτίδα δεν σωζόταν:

α) 41...Ιε6 42.Αε7,γ:β5+(...Ιη2
43.Ρδ4',γ:β5 44.Ρε5) 43.Ρδ5,Ιη7
44.γδ+,Ρβ6 45.Αγ5+,Ρα5 46. Ρε5,
β4 47.Ρζ6,Ρβ5 48.Αδ4,Ργ4 49.Ρε5
Ιε8+ 50.Ρε7 κερδίζει

β) 41...Ιβ7 42.Αη7',γ:β5+ 43.
Ρδ5,γδ+ 44.Ρε6,Ιδ8+ 45.Ρε7 κερ-
δίζει (Κρυλόβ).

42.Α:δ8,γ:β5+ 43.Ρ:β5,
Ρ:δ8 44.Ρα6,Ρε7: 45.Ρα7

Κι όχι Ρβ7?, όποτε τά μαύρα κερδίζουν με 45...Ρδ7 46.
Ρβ8,Ργθ

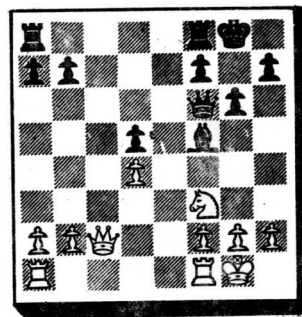
45...Ρε6 46.Ρβ8',Ρδ5

"Η 46...Ρδ7 47.Ρβ7,Ρδ8 48.
γδ και τά μαύρα τελείωσαν.

47.Ρ:γ7

'Εδω τά μαύρα εγκατέλειψαν, λόγω της συνέχειας 47..Ρ:γ5 48.
Ρδ7,Ρδ5 49.Ρε7,Ρε4 50.Ρζ6,Ρζ3
51.Ρ:η6,Ρ:η3 52.Ρη5'.

ΛΙΑΛΙΕΝΤΑΛ - ΜΠΟΝΤΑΡΕΒΣΚΙ
Μόσχα 1940

θέση μετά τήν 17η κίνηση τών μαύρων.

Σ'αυτή τήν θέση, με μπλοκαρισμένα κεντρικά πιόνια, ο άξιωματικός δεν έχει στόχο για να έπιτεθί, ο ίππος όμως έχει έλευθερία για έλιγμούς. Μπορούμε γι' αυτό να κρίνουμε τήν θέση σαν ευνοϊκή για τά λευκά, αν και θαπρεπε να τονίσουμε πως τέτοιο μικροσκοπικό πλεονέκτημα δεν αρκεί για τή νίκη, αν δεν προκληθουν και άδυναμίες στην αντίπαλη πλευρά της βασίλισσας.

18.Ββ3,Αε4 19.Ιε5

Τώρα τά λευκά έχουν τρεις άπειλές: Β:β7,ζ3 και Ιδ7.

19...Ββ6: 20.Β:β6,α:β6 21.
Πζγ1

"Η άπόπειρα να κερδηθί τό πιόνι με Ιδ7 δεν συζητιέται: 21.
Ιδ7,Πζδ8 22.Ι:β6,Παδ και ο ίππος παγιδεύθηκε.

21...Πζγ8 22.α3,Αζ5 23.η4:
Αε6 24.θ3 (?)

Τά λευκά τοποθετούν τά πιόνια τους σε τετράγωνα ίδιου χρώματος με τόν άξιωματικό, ένα σχε-

διο που είναι άπόλυτα σωστό σ' αυτή τήν περίπτωση, μιά και περιορίζονται οι κινήσεις του αντίπαλου άξιωματικού. Θα ήταν όμως καλύτερο αν γινόταν αυτό με 24.ζ3, γιατί τότε, μετά τήν αλλαγή πύργων με 24...Π:γ1+ 25. Π:γ1,Πγ8 26.Π:γ8+,Α:γ8 τά λευκά θα μπορούσαν να συνεχίσουν άμέσως με η5, περιορίζοντας σοβαρά τήν θέση τών μαύρων.

24...ζ6 25.Ιδ3,η5 26.ζ3,
Ρζ7 27.Ρζ2,Ρε7 28.Ρε3,Ρδ6?

Αυτό τό λάθος όμως είναι άποφασιστικό. Τά μαύρα θα έπρεπε να είχαν παύσει θ5 και μετά Ρδ6 και θ:η4, έτσι θα μπορούσε να έμποδίση τή διεύδυση του λευκού πύργου στην πτέρυγα του βασιλιά.

29.Π:γ8',Π:γ8 30.θ4',θ6

Χειρότερο ήταν 30..η:θ4 31.
Πθ1,ζ5 32.η5

31.θ:η5,θ:η5 32.Πθ1,Πε8
33.Ρδ2,Αδ7 34.Πθ6,Πζ8

"Αν Ρε6 άκολουθεί 35.ζ4',Πη8
36.ζ5+

35.Ιε1,Ρε7 36.Ιγ2,Πζ7 37.
Ιε3,Αε6 38.Ργ3,Ρδ6 39.Ρβ4,
Αδ7 40.Ιζ5+',Ργ7

'Αλλάζοντας τόν ίππο έδω,χά-
νει: 40...Α:ζ5 41.η:ζ5,Ργ6 42.
α4',Πζ8 43.Πθ7,Πδ8 44.Πζ7,Ρδ6
45.β3,β5 46.α5,β6 47.α6 (Λύλιεν-
ταλ).

41.α4,Αε6 42.Ιη3,Αδ7 43.
Ιθ5',ζ5 44.Ιζ6:

Τό τέλος ενός έλιγμού έπτά κινήσεων, όπου ο ίππος έδειξε μεγάλη εύκινησία. Τώρα τά μαύρα θα χάσουν ένα πιόνι και μαζί του τό παχνίδι.

44...ζ:η4 45.Ι:δ5+,Ρβ8 46.
ζ:η4,Α:η4 47.Ι:β6,Πζ2 48.
β3,Αδ1 49.δ5,Ργ7

"Αν ...Πζ3 τότε 50.66,Π:β3 + 51.Ρα5 κ.λ.π.

50.α5,Πδ2 51.Πθ7+,Ρβ8 52. δ6:,Πδ4+

"Αν Π:δ6, 53.Πθ8+,Ργ7 54. Πγ8 ≠

53.Ργ5,Πθ4 54.δ7,Ργ7 55. δ8β+,Ρ:δ8 56.Πδ7+,έγκατα - λείπουν.

ΣΜΥΣΛΟΒ - ΡΟΥΝΤΑΚΟΒΕΚΙ
Μόσχα 1945

1.ε4,γ5 2.Ιζ3,ε6 3.δ4,γ: δ4 4.Ι:δ4,Ιζ6 5.Ιγ3,δ6 6. Αε2,Αε7 7.0-0,0-0 8.Αε3, Ιγ6 9.ζ4,Βγ7 10.Βε1,Ι:δ4 11.Α:δ4,ε5 12.Αε3,Αε6?

Καλύτερο Αδ7 καύ Αγ6.

13.ζ5,Αγ4?

"Ήταν άπαραύτητο 13...Αδ7 14. η4,Αγ6 15.Αζ3,δ5.? 16.ε:δ5,ε4 17. Ι:ε4,Ι:δ5, μολονότι καύ στο αί- χμηρό παιχνίδι πού προκύπτει τά λευκά έχουν καλύτερες προοπτι- κές.

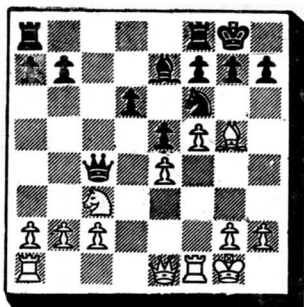
14.Α:γ4,Β:γ4 15.Αη5!

Αποφασιστική ποζισιονέλ κύ- νηση. Τά μαύρα δέν μπορούν νά ά- ποφύγουν τήν άλλαγή του ΐππου στο ζ6, όταν τά λευκά έξασφαλύζουν τήν ίσχυρή έπχειρησιακή βάση στο δ5. Προκύπτει μιά τυπική θέση ό- που ό ΐππος εΐναι ίσχυρότερος ά- πό τόν άξιωματικό, πού, όπως σ' αυτή τήν περίπτωση εΐναι άδύνα- μος νά όργανώσει ίσχυρό άντιπαι- χνύδι μέχρι τό φινάλε.

Βλέπε διάγραμμα άνω δεξιά

15...Πζε8 16.Α:ζ6,Α:ζ6 17. Ιδ5:

Τά λευκά δέν χρειάζεται ν' άνησυχήσουν για τό πιόνι γ2, μιά

καύ αν 17...Β:γ2 18.Πζ2,Βγ5 19. Πγ1, τά μαύρα δέν μπορούν νά έ- μποδίσουν τό 20.Ιγ7 πού κερδύ- ζει διαφορά.

17...Αδ8 18.γ3,β5 19.β3, Βγ5+ 20.Ρθ1,Πγ8 21.Πζ3,Ρθ8

Τά μαύρα εΐχαν δέω τήν εύ- καιρία νά ενίσχυσουν τήν άμυνα μέ ζ6. Τά λευκά θά εΐχαν τότε νά διαλέξουν ανάμεσα σέ έπίθεση από τήν πλευρά του βασιλιά μέ τά βαριά κομμάτια (22.Πθ3,α5 23. Βθ4,θ6 24.Βη4,Ρθ8 25.Πζ1. άκκο- λουθούμενο από Βη6 καύ Πζ3) καύ τήν έξ- ίσου ίσχυρή έπίθεση ά- νούγοντάς τήν α-σπήλη μέ 22.α4. 'Η άδυνατισμένη όμως θέση του μαύ- ρου βασιλιά έπιτρέπει τώρα ένα σύντομο τέλος.

22.ζ6,η:ζ6 23.Βθ4,Πη8 24. Ι:ζ6,Πη7 25.Πη3:

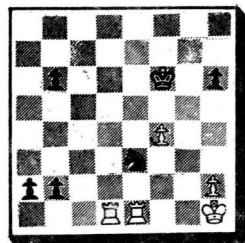
'Απειλώντας 26.Β:θ7+! καύ 26.Π:η7,Ρ:η7 27.Β:θ7+,Ρ:ζ6 28. Πζ1+

25...Α:ζ6 26.Β:ζ6,Πη8 27. Πδ1,δ5 28.Π:η7,έγκαταλεί- πει.

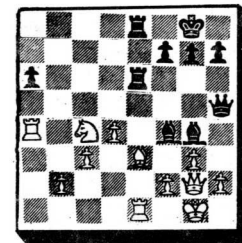
MAT!

Συνδυασμοί πού κάνουν MAT

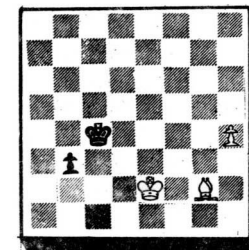
Συνδυασμοί πού τό άποφύγουν

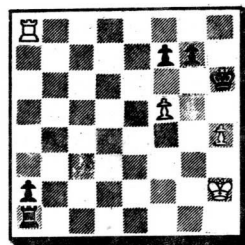
Τά λευκά κάνουν νού- λα.

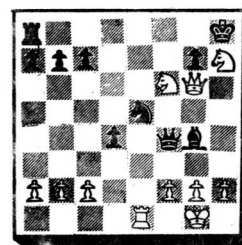
Τά μαύρα κερδύζουν.

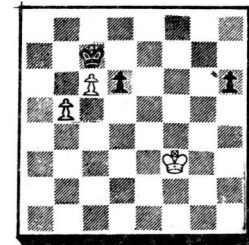
Τά λευκά κερδύζουν.

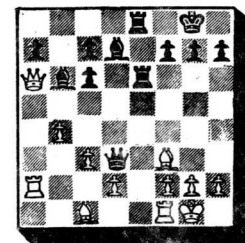
Τά μαύρα κερδύζουν.

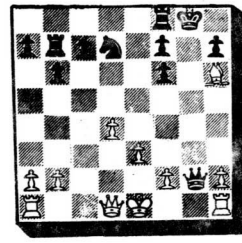
Τά λευκά κερδύζουν.

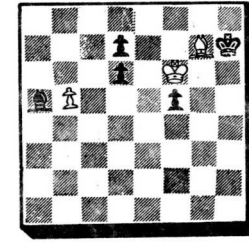
Τά λευκά κερδύζουν.

Τά μαύρα κερδύζουν

Τά λευκά κερδύζουν.

Τά λευκά κάνουν νού- λα.

οι λύσεις στή σελίδα 25

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΚΑΚΙ

Παρά τη διαδεδομένη πίστη ότι οι ψυχολογικοί παράγοντες στο σκάκι παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο, δεν υπάρχουν παρά ελάχιστες ψυχολογικές μελέτες για το παιχνίδι αυτό μέχρι σήμερα. Είναι όμως δυνατό να ταξινομήσουμε τις υπάρχουσες μελέτες σε τρεις κατηγορίες ανάλογα με την μέθοδο που προσεγγίζουν το πρόβλημα αυτό: Μελέτες των ειδικών ικανοτήτων για να παίξει κανείς σκάκι, μελέτες σκακιστών από ψυχολογικής πλευράς και μελέτη του παιχνιδιού σαν άσκηση για σύνθετες στοχαστικές διαδικασίες.

Ο Βινέτ, που ανακάλυψε και τα τέσσερις νοημοσύνης, ήταν ο πρώτος που εξέτασε αντικειμενικά τις απαραίτητες πνευματικές ιδιότητες για ένα καλό σκακιστή. Για παράδειγμα, εξετάζοντας καλούς παίκτες της εποχής του βρήκε ότι για το "τυφλό" σκάκι χρειάζεται η "απόλυτη οπτική μνήμη". Τα κομμάτια δεν μένουν στη μνήμη σαν φιγούρες πάνω στη σκακιέρα, αλλά συμβολικά χάρις στις δυνάμεις τους και τα τετράγωνα που ελέγχουν. Σήμερα θα λέγαμε ότι οι σκακιστές αυτοί έχουν το αίσθημα του "χώρου".

Ο Ντέ Γκρόοτ σκέφθηκε ότι αφού το αίσθημα του "χώρου" είναι απαραίτητο και στους μαθηματικούς, πολλοί σκακιστές θα έπρεπε να ασχολούνται με τα μαθηματικά και πολλοί μαθηματικοί με το σκάκι. Στην πραγματικότητα

δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο, ίσως γιατί οι μαθηματικοί δεν έχουν σαν τους σκακιστές την δυνατότητα για σύντομες αποφάσεις και άμεσα αποτελέσματα. Το πρόβλημα ίσως να ήταν ή πιο ένδιαφέρουσα μορφή σκακιού για τους μαθηματικούς.

Μια άλλη έρευνα σκόπευε την ανακάλυψη κάθε πιθανής πνευματικής υπεροχής των σκακιστών και πραγματοποιήθηκε από τρεις Ρώσους επιστήμονες το 1925, σε όγκο από τους συμμετέχοντες στο μεγάλο τουρνουά της Μόσχας. Το κυριότερο εύρημα ήταν πως, μεταξύ σκακιστών και μη σκακιστών, με ίδιο βαθμό νοημοσύνης, ο σκακιστής είχε μεγαλύτερη μνήμη, μόνον σε ό,τι ήταν συνδεδεμένο με το σκάκι και δεν διέφερε ουσιαστικά πουθενά άλλο.

Παρόμοια συμπεράσματα είχαν βγεί από την εξέταση του παιδιού-θαύματος Ρεσέβσκι. Όταν ήταν 3 ετών. Αποδείχθηκε ότι η μνήμη του ήταν ισχυρότερη από των συνομηλίκων του σε ότι αφορούσε το σκάκι, ενώ άλλοι, π.χ. στις γλωσσικές δυνατότητες υστερούσε.

Οι ψυχολογικές μελέτες της δεύτερης κατηγορίας ασχολούνται με τις πνευματικές διεργασίες των σκακιστών. Υπάρχουν, για παράδειγμα, εργασίες που προσεγγίζουν το θέμα αυτό από καθαρά ψυχολογική άποψη.

Το θέμα της ψυχοσθένειας του Μόρφου εξετάστηκε από τον Έρνεστ Τζόουνς πού το απέδωσε σε "καταπιεζόμενη πατρο-

κτονία", αίσθημα πού προκάλεσε στον Μόρφου η άρνηση του Στώντον να παίξει-καί να χάσει- ένα μάτς μαζί του.

Από την άλλη μεριά ο Ρομπεν Φάιν απορρίπτει την έρμηνεία αυτή με την δικαιολογία ότι "ο Στώντον δεν ήταν πια πρώτος την εποχή του Μόρφου" κι αποδίδει την συμπεριφορά του Μόρφου σε καταπιεσμένες δημοφιλικές τάσεις, ή στην δημιουργία ψυχώσεων σε αντίπαλους σκακιστές.

Οι θεωρίες αυτές βέβαια -έχοντας τό προσόν να μην αποδεικνύονται και να μην καταπιεστώνται- δεν έγιναν γενικότερα αποδεκτές.

Ίσως η ψυχολογία να βρή ένα νέο θέμα σήμερα στο πρόσωπο του Μπόμπυ Φίσερ.

Πολλοί σκακιστικοί συγγραφείς προσπάθησαν φυσικά να περιγράψουν τα στυλ διαφόρων παικτών στην σκακιέρα από την ψυχολογική άποψη.

Για παράδειγμα, ο Ρέτι ασχολήθηκε με το στυλ του Λάσκερ: Μας λέει ότι ο Λάσκερ, πρίν από κάθε παιχνίδι, μελετούσε προσεκτικά παρτίδες του αντίπαλου του και μετά προσπαθούσε να φέρη την παρτίδα του σε τέτοιες θέσεις, όπου στο παρελθόν ο παίκτης αυτός έδειχνε να μην νοιώθη άνετα. Ο Ρέτι λέει μάλιστα πως ο Λάσκερ διάλεγε πολλές φορές συνειδητά αμφίβολης αξίας κίνηση, με μόνο του σκοπό να ταραξή τον αντίπαλό του.

Είναι βέβαια προφανές ότι όλοι οι παίκτες, σε κάθε επίπεδο σκακιστικό, διαλέ-

γουν -συνειδητά ή άσυνειδητα- τό είδος του παιχνιδιού τους άπαιτόν αντίπαλο και τίς άπαιτήσεις τους πάνω στο αποτέλεσμα.

Η τρίτη μέθοδος έρευνας πάνω στο σκάκι, τό μελετά άποκλειστικά σαν στοχαστική διαδικασία, άγνοώντας τον άθλητικό του χαρακτήρα. Οι κανόνες του σκακιού είναι πλήρως καθορισμένοι. Έτσι δεν είναι δύσκολο να σχεδιασθή ένα πρόγραμμα για ήλεκτρονικό ύπολογιστή πού θα μιμηται τίς αντίστοιχες διαδικασίες στο ανθρώπινο μυαλό.

Σάν παράδειγμα, ο Νιοϋελλ και οι βοηθοί του σχεδίασαν ένα πρόγραμμα βασισμένο σε άρχες διαλεγμένες μέσα από τίς παρακάτω γενικές περιοχές: Ασφάλεια του βασιλιά, ύλική ίσορροπία, έλεγχος του κέντρου, ανάπτυξη, επίθεση στον βασιλιά, προαγωγή των πιονιών.

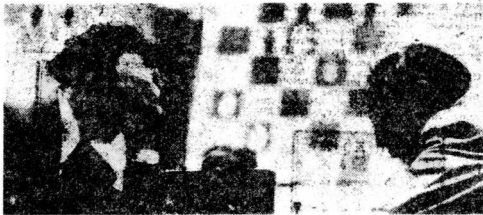
Η τελική έπιλογή της κίνησης από τον ύπολογιστή γίνεται με την άξιολόγηση πιθανών κινήσεων, ανάλογα με τίς παραπάνω άρχες.

Ο Νιοϋελλ ασχολήθηκε και με την σύγκριση των έπιδόσεων ανάμεσα στο αυτόματο και στον άνθρωπο σε παρόμοιες θέσεις.

Οι διαφορές στους τρόπους σκέψης είναι, μάλλον, θεμελιώδεις. Ο άνθρωπος βασίζει την έκλογή του πάνω σε μία άίσθηση του τύπου της θέσης, πού τον βοηθά με τον συνυπολογισμό γενικών στρατηγικών κανόνων, στην άξιολόγησή της και έμπνέει την

συνεχίζεται στή σελίδα 27

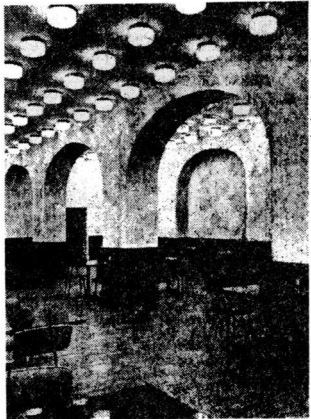
Φώτο - Σκάκι

Πάντα σημαντική σκακιστική εκδήλωση τό έτήσιο πρωτάθλημα τής ΕΕΣΔ, έπιφυλάσσει συχνά όμορφες παρτίδες, όταν είναι αντιμετώπιζοι γύγαντες όπως οί Πολουγκαέβοκν καί Τάλ (δεξιά)

Ή Νόνα Γκαμπριντασβίλι διατήρησε τόν παγκόσμιο τίτλο της κερδίζοντας μέ άνεση τήν διεκδικήτρια τού τίτλου Άλεξάντρια.

Άπ'τό Ταλίν, πρωτεύουσα τής Έσθονίας, μία φωτογραφία αφιερωμένη στην σκακιστική πρόοδο: "Ο όλκος τού Σκακιστού", μία τεράστια σκακιστική αίθουσα, στή μνήμη τού μεγάλου Πάουλ Κέρες.

Σημαντική Έκπληξη φέτος από τήν Ρωσία: ό νεαρός ΔΜ Γκοϋλκο, πού προκρίθηκε γιά τό Ίντερζόναλ, ένω προηγείται καί στους τελικούς τού πρωταθλήματος.

Φωτογραφίες από τό "64"

ΜΑΤ !

λύσεις από σελίδα 21

Άρ. 1: Χύμπνερ-Γιούχτμανν, Διασυλλογικό πρωτάθλημα Δυτ. Γερμανίας 1975: 49.Πα1:΄,β:α1Β 50. Π:α1,Ρζ5 51.Π:α2,Ρ:ζ4 52.Πβ2,Ιδ5 53.Πβ5,Ρε4 54.Ρη2 κλπ. Τά λευκά έπαιξαν όμως 49.Π:ε3??,β1Β 50. Π3ε1,Ββ3 κν έχασαν στήν 68η κίνηση.

Άρ. 2: Ίβάνοφ-Μάκοφ, ΕΣΣΔ 1973: 1...Αζ3 2.Βζ1,Πθ6 3.θ4,Β:θ4:΄ 4. η:θ4,Πη6+ τά λευκά έγκαταλείπουν (5.Βη2,Π:η2+ 6.Ρθ1,Πθ2+ κν έπεται μάτ).

Άρ. 3: Σπουδή τού Γ.Σ. Ίνφαντόζι, Mundo del Ajedrez 1974:1.Ρε3 (1.θ5?,β2 2.Αε4,Ρδ4 3.Ρζ3,Ρε5 4. θ6,Ρζ6 5.Ρη4,Ρζ7 6.Αθ7,β1Β:΄ μέ ΰσο παχνύδι), 1...β2 2.Αε4,β1Β:΄ 3.Α:β1,Ρδ5 4.θ5(4.Ρζ4?,Ρε6 μέ ΰσότητα), 4...Ρε6 5.θ6,Ρζ7 6.Αθ7:΄ καί κερδίζουν.

Άρ. 4: Πάολι-Μπούλιοβτσιτς, Σόφια 1975: 1...Ρθ7:΄ (1...η6? 2.ζ6:΄ ΰσότης, 1...η5?,θ:η5+ ΰσότης, 1. Ρθ5? 2.Ρη3 ή Ρθ3:΄ ΰσότης) 2.Ρη2, ζ6:΄ 3.Ρθ2,η6 4.ζ:η6+,Ρ:η6 καί τό ζ-πίδνι φθάνει άνενόχλητο στο ζ3 φέρνοντας τά λευκά σέ "Τσούγκτσ-βανγκ".

Άρ. 5: Μούρ-Μπασιάν, τηλεπαρτίδα 1963-64: 1.Ιη5:΄,Βζ5 2.Βε8+:΄,Π:ε8 3.Αδ5+ κν ακολουθεΰ μάτ.

Άρ. 6: Σπουδή τών Κλύνγκ καί Χόρβιτς, 1851: 1.Ρζ4:΄,Ρβ6 2.Ρζ5,Ργ7 3.Ρζ6,Ρβ6 4.Ρε6,Ργ7 5.Ρδ5,θ5 6. β6+:΄,Ρ:β6 7.Ρ:δ6,θ4 8.γ7 καί κερδίζουν.

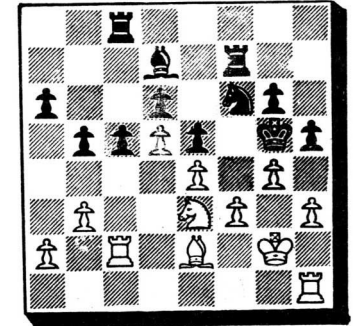
Άρ. 7: Πάουλεν-Μόρφν, Ν. Ύόρκη, 1857: 17...Β:ζ3:΄ 18.η:ζ3,Πη6+ 19. Ρθ1,Αθ3 20.Πδ1,Αη2+ 21.Ρη1,Α:ζ3+ 22.Ρζ1 καί τώρα όχι 22...Αη2+ πού κερδίζει βέβαια, αλλά 22...Πη2:΄ 23.Βδ3:΄ (23.Β:β6,Π:θ2 καί ακολουθεΰ μάτ), 23...Π:ζ2+ 24.Ρη1,Πη2+ 25.Ρθ1(ζ1),Πη1≠ ή 23.Βε2,Π:ε2 24. δ4, Π:θ2 25.Π:ε2,Πθ1≠ (άνανάλυση τού Μαρότσου).

Άρ. 8: Πύλλσπερυ-Λη, Λονδίνο 1899: 17.Βζ3:΄:΄ τά μαύρα έγκαταλείπουν.

Άρ. 9: Σπουδή τού Νυεβύτσκν, 1948:1.Αζ8,ζ4 2.Α:δ6,ζ3 3.Αγ5,Αε1 4.β6, ζ2 5.Α:ζ2,Α:ζ2 6.Ρε7:΄,δ5 7.Ρε6,δ4 8.β7,Αη3 9.Ρζ5,δ3 10.Ρη4:΄ΰσοπαλΰα

ΘΗΡΑΜΑ καί ΚΥΝΗΓΟΣ
συνέχεια από σελίδα 5

Διάγραμμα 6
Χανκνπόγλια-Βεστερΰνεν

Τά λευκά έπαιξαν 1.Πθ1 μέ άπειλύ 2.θ4+,Ρθ6 3.η5+. Άλλά ό μαύρος βασιλιάς προχωρεΰ...

1...Πθ8 2.θ4+,Ρζ4 3.Ρζ2 (ή παγΰδα φαίνεται νά έκλεισε. Άπειλεΰται τό τρομερό 4.Ιη2 μάτ, αλλά...) 3...Ι:ε4+:΄ 4.ζ:ε4, Ρ:ε4+ 5.Ρε1 (ένδιαφέρων συνδυασμός προκύπτει μετά από 5. Ρη3,Ρ:ε4 6.Πε1) 5...Ρ:ε3 6. Πθ3+,Ρε4 7.Πδ2,θ:η4 8.Αδ3+ Ρ:δ5 9.Α:β5+,Ρε6 10. Αγ4+, Ρε7 καί τά λευκά έγκαταλείπουν.

Άπό αυτά τά λΰγα, πολύ ένδιαφέροντα καί διδακτικά παραδείγματα, βγαΰνει τό συμπέρασμα ότι ή έξοδος τού βασιλιά δέν όδηγεΰ πάντα σέ μάτ. Σέ τέτοιες θέσεις, όσο πΰο μακρύς είναι ό δρόμος τού βασιλιά, μέ τόσο μεγαλύτερη άκρΰβεια πρέπει νά έξετασθούν οί δυνατότητες πού προκύπτουν στην σκακιέρα.

Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΚΑΚΙΟΥ

υπό ΕΜΜ. ΓΕΡΡΓΟΥΛΑΚΗ, διατετασ «FIDE»

(Συνέχεια "Αρθρου 6, Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ)

Τ Ο Ρ Ο Κ Ε

Τό ροκέ εἶναι κίνησις τοῦ Βασιλέως καί οἰουδήποτε ἐκ τῶν Πύργων, λογιζομένη ὡς μία κίνησις (τοῦ Βασιλέως), ἐκτελουμένη ὡς ἀκολούθως:

Ὁ Βασιλεύς μεταφέρεται ἀπό τό ἀρχικόν του τετράγωνον εἰς οἰονδήποτε τῶν πλησιεστέρων ὁμοιοχρῶμων τετραγῶνων τῆς αὐτῆς ὀριζοντίου. Κατόπιν ὁ Πύργος πρὸς τόν ὁποῖον ἐκινήθη ὁ βασιλεύς μεταφέρεται (ἀνωθεν τοῦ Βασιλέως), εἰς τό τετράγωνον τό ὁποῖον διήσχισεν ὁ Βασιλεύς.

Τό ροκέ εἶναι ὀριστικῶς ἀδύνατον ἐάν ὁ Βασιλεύς ἢ ὁ Πύργος μέ τόν ὁποῖον κἀμνει ροκέ, ἔχει προηγουμένως κινήθῃ.

Τό ροκέ παρεμποδίζεται προσωρινῶς:

- α) Ἐάν τό ἀρχικόν τετράγωνον τοῦ Βασιλέως ἢ τό τετράγωνον τό ὁποῖον ὁ βασιλεύς ὀφείλει νά εἰσάχῃ ἢ ἐκεῖνο τό ὁποῖον θά καταλάβῃ, προσβάλλεται ἀπό ἀντίπαλον τεμάχιον.
- β) Ἐάν ὑπάρχουν τεμάχια μεταξύ τοῦ Βασιλέως καί τοῦ Πύργου πρὸς τόν ὁποῖον ὁ Βασιλεύς ὀφείλει νά κινήθῃ.

Πρῶτον βῆμα

Πρῶτον βῆμα

Δεύτερον βῆμα

Δεύτερον βῆμα

Ροκέ πλευρᾶς Βασιλέως
(ΜΙΚΡΟ ΡΟΚΕ)

Ροκέ πλευρᾶ Βασιλίσσης
(ΜΕΓΑΛΟ ΡΟΚΕ)

Τά μαῦρα κἀμνουν ροκέ κατὰ τόν ἴδιον τρόπο. Ἀπό τῆς θέσεως ὁμως τοῦ παύκτου τῶν μαύρων τό μικρό ροκέ γίνεται ἀριστερά του καί τό μεγάλο δεξιά του. Τό ροκέ εἶναι ἀντικανονική κίνησις (τοῦ Βασιλέως) ἐάν ἐκτελεσθῇ ὑπό παύκτου, ὁ ὁποῖος ἔχει ἀπώλεσει τό δικαίωμα νά κἀμνει ροκέ.

Παύκτης δέν ἐπιτρέπεται νά κἀμνει ροκέ:

α) μέ οἰονδήποτε ἐκ τῶν δύο Πύργων, ἐάν ἔχει κινήσει προηγουμένως τόν Βασιλέα ἀπό τό ἀρχικόν του τετράγωνον. Ἡ προηγουμένη κίνησις τοῦ Βασιλέως συνεπάγεται ὀλοσχερῆ ἀπώλεια τοῦ δικαίωματος ροκέ.

β) μέ Πύργον, τόν ὁποῖον προηγουμένως ἐκίνησεν ἀπό τό ἀρχικόν του τετράγωνον. Ἡ προηγουμένη κίνησις τοῦ Πύργου συνεπάγεται ἀπώλεια τοῦ δικαίωματος ροκέ μέ ἐκεῖνον τόν Πύργον.

Σημειοῦμεν ὅτι ἐπαναφορᾶ διὰ μεταγενεστέρως κινήσεως τοῦ κινήθεντος ἀπό τό ἀρχικόν του τετράγωνον Βασιλέως (ἢ Πύργου) δέν αἰρεῖ τήν ἀπαγόρευσιν τοῦ ροκέ.

Τό ροκέ εἶναι ἐπίσης ἀντικανονική κίνησις (τοῦ Βασιλέως) ἐάν:

α) ὁ Βασιλεύς παύκτου εἶναι σάχ (προσβάλλεται ὑπό ἐχθρικοῦ τεμαχίου). Ὁ παύκτης ὀφείλει νά ἀποκρούσῃ τό σάχ ἀλλά ὄχι μέ ροκέ. Ἐάν τό ἀποκρούση κινώντας τόν Βασιλέα, χάνει τό δικαίωμα νά κἀμνει ροκέ ἀργότερα μέ Πύργον πού δέν ἐκινήθη.

β) ὁ Βασιλεύς διασχίζει τετράγωνον τό ὁποῖον προσβάλλεται ὑπό ἐχθρικοῦ τεμαχίου.

γ) ὁ Βασιλεύς κινήθῃ εἰς τετράγωνον, τό ὁποῖον προσβάλλεται ὑπό ἐχθρικοῦ τεμαχίου.

δ) ὑπάρχουν τεμάχια μεταξύ τοῦ Βασιλέως καί τοῦ Πύργου πρὸς τόν ὁποῖον ὁ Βασιλεύς κινεῖται.

Δέν ὑπάρχει κανὼν ἐναντίον τοῦ ροκέ μέ Πύργον, ὁ ὁποῖος προσβάλλεται ἀπό ἐχθρικό τεμάχιον ἢ διασχίζει τετράγωνον, τό ὁποῖον προσβάλλεται ἀπό ἐχθρικό τεμάχιον.

Ὅταν γίνεται τό ροκέ, ὁ Βασιλεύς πρέπει νά κινήθῃ πρῶτος καί κατόπιν ὁ Πύργος. Τοῦτο τίθεται σαφῶς εἰς τό ἀρθρον 6 καί ἐπιβεβαλοῦνται, εἰς τό ἀρθρον 7γ.

Συμφώνως πρὸς τοὺς σκακιστικούς νόμους, παύκτης κἀμνει ροκέ ἀντικανονικῶς καί θά ἔπρεπε νά κινήσῃ τόν Πύργον ἐάν κἀμνει ροκέ κινώντας τόν Πύργον πρῶτα. Ἡ ἐρμηνεία αὐτῆ εἶχε προταθῇ στό Συνέδριον τῆς FIDE 1952, ἀλλά ἡ πλειοψηφία τῶν ἀντιπροσώπων στό Συνέδριον τῆς FIDE 1953 ὕπεστη ἕρριξεν ὅτι μία τοιαύτη ἐρμηνεία, εἶναι ἀνεπιθύμητος καί λίαν ἀύστηρά.

συνέχεια ἀπό σελίδα 23

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ καί ΣΚΑΚΙ

φαντασία σέ δημιουργικές δυνατότητες, ἐνῶ σ' ἀντάλλαγμα τῆς ἀντίστοιχης ἔλλειψης ὁ ὑπολογιστής δέν ὑπόκειται σέ λάθη, τοῦλάχιστον εὐκολα ὄσο κι ἓνας ἄνθρωπος.

Φαίνεται λοιπόν πῶς ἡ ψυχολογία μπορεῖ νά βοηθήσῃ στήν κατανόηση τοῦ σκακιοῦ καί τῶν σκακιστῶν με διάφορους τρόπους, μολοντί ὁ ἀριθμὸς τῶν συστηματικῶν μελετῶν τοῦ παιχιδιοῦ ἀπό τὴν ψυχολογική του πλευρᾶ εἶναι ἀκόμη πολὺ μικρὸς. Τ.Δ.

ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ

ΒΙΒΛΙΑ

**Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΓΙΑ ΤΟ ΣΚΑΚΙ**

ΑΘΗΝΑΙ

ΑΜΕΡΙΚΗΣ 11

**ΠΕΙΡΑΪΚΗ
ΤΗΛΕΟΡΑΣΙΣ
Κ. ΙΟΡΔΑΝΩΦ**

Μπουμπουλίνας 31

ΠΕΙΡΑΙΑ

Χαροκόπου 60

ΚΑΛΛΙΘΕΑ

---

super market

self service

ΕΡΜΕΙΟΝ

Χαροκόπου και Αριστείδου

ΚΑΛΛΙΘΕΑ

